

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

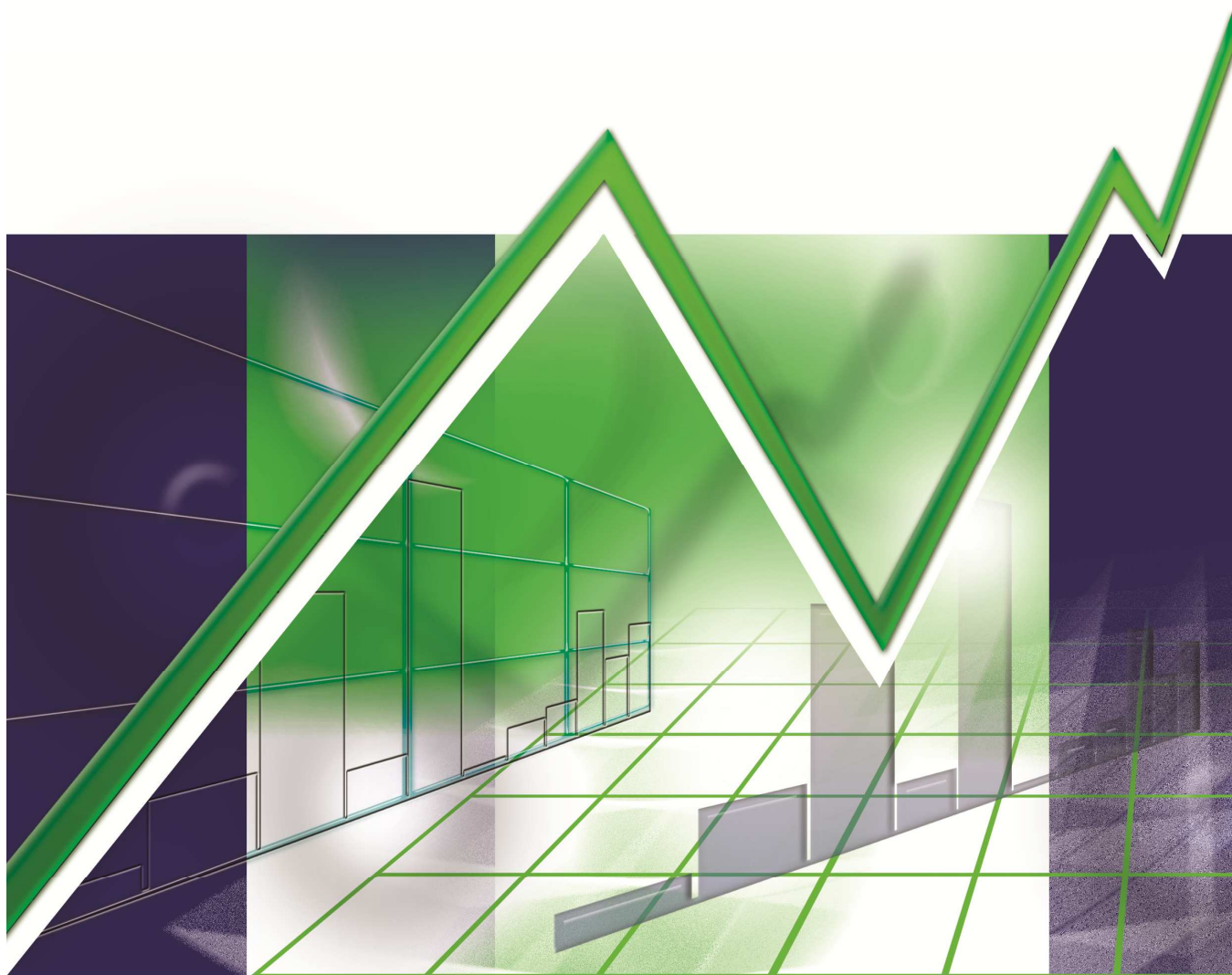
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

ASM - CENTRUM BADAŃ I ANALIZ RYNKU SP. Z O.O.

**„Atrakcyjność instytucji otoczenia biznesu
dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie łódzkim”**

Czerwiec 2014

Nie tworzymy rzeczywistości – pomagamy ją poznać

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Atrakcyjność instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie łódzkim”

Czerwiec 2014

Badanie współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu
pt. „Wdrożenie systemu monitorowania polityk publicznych w województwie łódzkich”
(POKL.05.02.01-00-011/13)

Spis treści

I. Wprowadzenie	5
II. Cele i zakres badania	6
2.1 Cele badania	6
2.2 Zakres badania.....	7
2.2.1 Zakres przedmiotowy	7
2.2.2 Zakres podmiotowy	7
2.2.3 Zakres przestrzenny.....	9
III. Koncepcja badania.....	10
3.1 Założenia metodologiczne	10
3.2 Metody i techniki badawcze.....	10
3.2.1 Analiza desk research	10
3.2.2 Indywidualny wywiad pogłębiony (IDI)	12
3.2.3 Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI)	13
IV. Instytucje otoczenia biznesu w województwie łódzkim – wykaz oraz charakterystyka	15
4.1. Podsumowanie	20
V. Oferta instytucji otoczenia biznesu a potrzeby przedsiębiorstw	21
5.1. Podsumowanie	25
VI. Kompleksowość wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	26
6.1. Podsumowanie	29
VII. Potencjał ludzki, materialny oraz finansowy instytucji otoczenia biznesu w regionie łódzkim	30
7.1. Podsumowanie	32
VIII. Jakość działalności instytucji otoczenia biznesu	33
8.1. Podsumowanie	35
IX. Zasięg działania instytucji otoczenia biznesu	36
9.1. Podsumowanie	37
X. Finansowanie instytucji otoczenia biznesu	38
10.1. Podsumowanie	40
XI. Rola instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014 – 2020	41
XII. Bariery działalności instytucji otoczenia biznesu	43
XIII. Instytucje otoczenia biznesu najlepiej przygotowane do przystąpienia do sieci instytucji otoczenia biznesu (System IOB)	46
XIV. Podsumowanie	49
XV. Spis tabel i wykresów	52

XVI. Narzędzia badawcze	53
Kwestionariusz CATI	53
Kwestionariusz IDI dla organizacji zajmujących się wsparciem rozwoju gospodarczego w województwie łódzkim.....	55
Kwestionariusz IDI dla IOB w województwie łódzkim.....	57

I. Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego raportu są wyniki badania **„Atrakcyjność instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie łódzkim”** realizowanego przez firmę ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. na zlecenie Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi.

Badanie jest jednym z elementów monitorowania i skutecznego wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020. Badanie ma w szczególności na celu określenie: czy, i w jakim stopniu instytucje otoczenia biznesu odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw w zakresie świadczonych przez nie usług, czy oferta usług IOB jest kompleksowa oraz atrakcyjna dla przedsiębiorców. Badanie powinno się przyczynić do efektywniejszego wydatkowania środków publicznych kierowanych do IOB pod kątem przełożenia ich działalności na rozwój istniejących oraz powstawanie nowych innowacyjnych MŚP.

II. Cele i zakres badania

2.1 Cele badania

Cel główny:

„Zdiagnozowanie potencjału Instytucji Otoczenia Biznesu pod kątem atrakcyjności świadczonych usług dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie łódzkim, a zwłaszcza dla mikro, małych i średnich firm”

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie wykazu oraz charakterystyki instytucji otoczenia biznesu w województwie łódzkim
2. Określenie tego czy, i w jakim stopniu instytucje otoczenia biznesu odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw w zakresie świadczonych przez nie usług
3. Ocena kompleksowości wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie świadczonych przez te instytucje usług, w tym wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych
4. Ocena potencjału ludzkiego, materialnego oraz finansowego funkcjonujących w regionie łódzkim IOB
5. Ocena jakości działalności instytucji otoczenia biznesu
6. Opis zasięgu działania instytucji otoczenia biznesu (lokalny, ponadlokalny, regionalny)
7. Opis źródeł finansowania instytucji otoczenia biznesu oraz stopnia uzależnienia IOB od finansowania ze źródeł zewnętrznych
8. Ocena roli instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej i innowacyjności w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014 - 2020
9. Identyfikacja barier działania IOB
10. Wytypowanie instytucji otoczenia biznesu najlepiej przygotowanych do przystąpienia do sieci instytucji otoczenia biznesu (system IOB).

2.2 Zakres badania

2.2.1 Zakres przedmiotowy

Przedmiotem badania jest działalność instytucji otoczenia biznesu w województwie łódzkim. Do celów szczegółowych zostały przyporządkowane pytania badawcze, na których opierała się przeprowadzana w ramach badania analiza.

2.2.2 Zakres podmiotowy

Zakres podmiotowy badania obejmował dwie grupy podmiotów: instytucje otoczenia biznesu oraz podmioty gospodarcze będące klientami badanych instytucji.

Pojęcie instytucji otoczenia biznesu pojawia się w licznych opracowaniach, związanych z realizacją polityki regionalnej w Polsce. W Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013 przyjęto, że są to instytucje nie działające dla zysku, oferujące przedsiębiorcom usługi wspierania w szerokim zakresie. Pomoc może dotyczyć zagadnień związanych z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa.

W rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych przyjęto, że instytucja otoczenia biznesu to przedsiębiorca, bez względu na formę prawną, który nie działa dla zysku lub przeznacza go na cele statutowe i prowadzi działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Działalność instytucji otoczenia biznesu polega w szczególności na doradztwie i szkoleniach, pomocy w transferze i komercjalizacji nowych technologii, pomocy w tworzeniu nowych przedsiębiorstw w otoczeniu instytucji naukowych i szkół wyższych, pomocy dla nowo powstałych przedsiębiorców oraz tworzeniu skupisk przedsiębiorców w ramach parków technologicznych, stref biznesu, parków przemysłowych oraz klastrów.

Jedną z najszerzych klasyfikacji instytucji otoczenia biznesu opracowali eksperci CASE – Doradcy Sp. z o.o., w raporcie opublikowanym przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Wymieniono w nim jedenaście podstawowych kategorii IOB¹:

1. jednostki administracji rządowej i im podległe, np. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Narodowe Centrum Nauki,
2. jednostki samorządu terytorialnego, w tym publiczne służby zatrudnienia, instytucje pomocy społecznej, zespoły obsługi inwestora, instytucje zarządzające i wdrażające programy pomocowe dla przedsiębiorców,
3. agencje rozwoju regionalnego i lokalnego,
4. zaplecze badawczo-rozwojowe, m.in. Polska Akademia Nauk, jednostki badawczo-rozwojowe (JBR), centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii,
5. organizacje pracodawców i pracobiorców, np. związki zawodowe,
6. izby i stowarzyszenia producentów, np. izby gospodarcze, przemysłowe i handlowe, instytucje szkoleniowe, konsultingowe i doradcze, niepubliczne instytucje rynku pracy,
7. szkoły wyższe (publiczne i niepubliczne),
8. instytucje wspierające przedsiębiorczość, m.in. inkubatory i akceleratorzy przedsiębiorczości, podmioty wspierające firmy typu spin-off i spin-out, parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne,
9. sieci wspierające przedsiębiorczość i innowacyjność, np. Krajowy System Usług, punkty konsultacyjno-doradcze, Sieć Informacji dla Biznesu, Centra Euro Info, Regionalne Centra Informacji Europejskiej, Krajowe Punkty Kontaktowe, Naczelna Organizacja Techniczna, Enterprise Europe Network, Krajowa Sieć Ośrodków Informacji Patentowej, centra transferu technologii, sieci doradcze i konsultingowe,
10. instytucje finansowe, np. banki, fundusze inwestycyjne, fundusze pożyczkowe, fundusze venture capital, fundusze poręczeń kredytowych.

Na potrzeby niniejszego badania przyjęto klasyfikacje IOB wskazane w raportach Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości:

¹ Por. M. Górzyński, W. Pander, P. Koć, *Tworzenie związków kooperacyjnych między MSP oraz MSP i instytucjami otoczenia biznesu*, PARP, Warszawa 2006.

1. **ośrodki przedsiębiorczości** (np. ośrodki i kluby przedsiębiorczości, centra biznesu, punkty konsultacyjne, punkty konsultacyjno-doradcze, preinkubatory, inkubatory przedsiębiorczości),
2. **ośrodki innowacyjności** (np. Centra Transferu Technologii, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologiczne, parki technologiczne, naukowe, badawcze, przemysłowo - technologiczne, technopole)
3. **instytucje finansowe** (np. regionalne i lokalne fundusze pożyczkowe, Fundusze Poręczeń Kredytowych).

Klientami instytucji otoczenia biznesu są głównie małe i średnie przedsiębiorstwa korzystające z różnego rodzaju usług oferowanych przez poszczególne podmioty. Uzyskują one ze strony IOB wsparcie informacyjne, doradcze, finansowe, organizacyjne czy certyfikacyjne w zakresie prowadzonej przez siebie działalności.

2.2.3 Zakres przestrzenny

Badanie odnosiło się do obszaru województwa łódzkiego.

III. Koncepcja badania

3.1 Założenia metodologiczne

W przeprowadzonych badaniach zastosowana została triangulacja metodologiczna. Polega ona na zwielokrotnieniu technik i metod badawczych oraz na wykorzystaniu różnorodnych źródeł danych. Wykorzystanie triangulacji wpłynęło na podniesienie jakości i rzetelności otrzymywanych wyników badań, umożliwiło ich szersze porównywanie, a tym samym wpłynęło na głębsze zbadanie problemów lub zjawisk. Dodatkową zaletą takiego podejścia jest wielostronna analiza, która skutkuje podniesieniem poziomu zaufania do otrzymywanych wyników i wniosków².

Przeprowadzane badanie opierało się na założeniu triangulacji poprzez zwielokrotnienie:

- ✓ Źródeł danych – objęcie analizą zarówno danych zastanych (analiza desk research – dokumenty, raporty, sprawozdania etc.), jak i danych wtórnych uzyskanych w procesie realizacji badania;
- ✓ Metod i technik badawczych – umożliwiło to zbadanie zjawiska w wielu wymiarach i perspektywach;
- ✓ Perspektyw badawczych – badanie przeprowadzane było przez zespół doświadczonych badaczy, co pozwoliło na uzyskanie szerszej perspektywy analiz i wyeliminowanie ewentualnych błędów interpretacyjnych, które mogłyby wiązać się z przeprowadzaniem badań wyłącznie przez jedną osobę.

3.2 Metody i techniki badawcze

3.2.1 Analiza desk research

Metoda analizy danych zastanych, potocznie zwana badaniem gabinetowym lub zza biurka, oparta jest na badaniu utrwalonych źródeł, które nie zostały wywołane przez badacza. Jest to badanie niereaktywne, nie dochodzi tu bowiem do interakcji badacza

² E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.

z badanym podmiotem. Podstawą jest analiza archiwów, dokumentów, sprawozdań oraz innych zastanych źródeł pisanych. Analiza desk research wiąże się z wieloma możliwościami, takimi jak:

- ✓ Oszczędność czasu oraz środków finansowych;
- ✓ Niwelowanie prawdopodobieństwa występowania błędów pomiarowych;
- ✓ Redukcja wpływu badacza na uzyskany materiał;
- ✓ Możliwość względnie łatwego powtórzenia procedury badawczej.

Ograniczeniem tej metody jest jednak oparcie się jedynie na materiałach pisanych. Uzyskanie głębokiego i rzetelnego obrazu badanych zjawisk i problemów wiąże się więc z potrzebą wykorzystania również innych metod i technik badawczych.

Zakres analizy materiałów zastanych:

1. Tekst „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020” dostępny pod adresem:
http://www.strategia.lodzkie.pl/images/srwl_2020_uchwalona_26_02_2013.pdf
2. Tekst „Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego – LORIS 2030” dostępny pod adresem:
http://www.rpo.lodzkie.pl/wps/wcm/connect/89168c004e1e5485a448f7359c9a2dc0/RSI+LORIS+2030_projekt_.pdf?MOD=AJPERES
3. „Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012” - raport Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce dostępny pod adresem: http://www.sooipp.org.pl/layout/raport_2012.pdf
4. Raporty Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości:
 - „Innowacyjność 2010” (<http://www.parp.gov.pl/files/74/81/380/10838.pdf>)
 - „Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2011-2012” (<http://badania.parp.gov.pl/files/74/81/626/18670.pdf>)
5. Portal Innowacji - www.pi.gov.pl
6. Strony internetowe instytucji otoczenia biznesu:
 - www.arreks.com.pl
 - www.ppt.belchatow.pl
 - www.frgz.pl
 - www.arrk.kutno.net.pl

- oldlodz.spoleczna.pl/akademickie_inkubatory_przedsieb/69/zycie_studenckie/5/1
- www.ciat.uni.lodz.pl
- umed.pl/ciitt
- www.opus.org.pl
- www.ctt.p.lodz.pl
- www.ctt.uni.lodz.pl
- www.aniolybiznesu.org/w.p.lodz.pl/dtt,link96,dzial_transferu_tehnologii_index.htm
- www.fundacja.lodz.pl
- arterion.pl
- www.larr.lodz.pl
- www.technopark.lodz.pl
- www.ptel.lodz.pl
- www.rig.lodz.pl
- www.frp.lodz.pl/glowna.php
- www.riph.radomsko.pl
- www.rigsieradz.pl
- sig-skierniewice.com.pl

Celem analizy desk research w przedmiotowym badaniu było pozyskanie kompleksowej informacji na temat potencjału województwa łódzkiego w zakresie dostępności instytucji otoczenia biznesu.

3.2.2 Indywidualny wywiad pogłębiony (IDI)

Indywidualne wywiady pogłębione (IDI) - klasyczna technika badań jakościowych. Dysponując listą pytań (scenariusz wywiadu) badacz miał w trakcie rozmowy możliwość dopasowania przebiegu rozmowy do wiedzy i kompetencji respondenta, uzyskując pogłębione bądź uzupełniające informacje, rozszerzające obszar badawczy. Zastosowanie wywiadów pogłębionych pozwoliło na uzyskanie większej ilości informacji, które rozszerzyły obszar badawczy, a także dostarczyły wiedzy umożliwiającej udzielenie odpowiedzi na przyjęte pytania badawcze. Istotną zaletą indywidualnych wywiadów pogłębionych była możliwość poznania osobistych opinii respondentów bezpośrednio zajmujących się zagadnieniami zawartymi w przedmiocie zamówienia bez ograniczania ich do standardowej

kafeterii. Ta technika umożliwiła podjęcie przez respondenta również refleksji o szerszym charakterze.

Respondentami byli przedstawiciele kadry zarządzającej i kierownicy podmiotów sektora IOB w województwie łódzkim.

Dobór próby

Realizacja badania przewidywała przeprowadzenie 20 wywiadów pogłębionych z wybranymi instytucjami otoczenia biznesu w województwie łódzkim, jak również instytucjami czy organizacjami branżowymi zajmującymi się szeroko rozumianym wsparciem rozwoju gospodarczego.

W pierwszym przypadku (wywiady z przedstawicielami IOB) celem badania było pozyskanie kompleksowej wiedzy na temat funkcjonowania poszczególnych instytucji, z kolei wywiady z instytucjami wsparcia rozwoju gospodarczego miały posłużyć ocenie funkcjonowania regionalnego systemu wsparcia biznesu w województwie łódzkim.

Przeprowadzono 15 wywiadów z instytucjami otoczenia biznesu oraz 5 z organizacjami/instytucjami branżowymi.

3.2.3 Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI)

Wywiady CATI (Computer-Assisted Telephone Interview), to indywidualne wywiady telefoniczne ze wspomaganie komputerowym. Stanowią one jeden z rodzajów reaktywnych wywiadów ilościowych, gdzie interakcja pomiędzy ankierem a respondentem jest ograniczona. Badanie techniką CATI umożliwia pozyskiwanie standaryzowanych danych mogących stanowić przedmiot analiz statystycznych.

Wywiady CATI charakteryzują się następującymi zaletami:

1. badacz może na bieżąco kontrolować proces ankietowania i udzielać ankierom wskazówek, podpowiedzi;
2. ankier może skoncentrować się w pełni na prowadzeniu wywiadu (instrukcje wyświetlają się automatycznie na ekranie monitora);

3. dzięki bezpośredniemu wprowadzaniu danych do komputera eliminowany jest znaczny odsetek błędów ankierskich związanych z kodowaniem i wprowadzaniem;
4. istnieje możliwość dostosowania czasu przeprowadzenia wywiadu do możliwości respondenta (umówienie się na wywiad).

Zlokalizowanie ankierów prowadzących wywiady telefoniczne w jednym centralnym pomieszczeniu (pracowania CATI) pozwoliło na kontrolowanie poprawności zadawania pytań (komórka kontrolna prowadziła tzw. „podsluch” losowo wybranych rozmów telefonicznych) i poprawności rejestrowania danych. Na bieżąco eliminowane były wszelkie nieprawidłowości, które mogły wpłynąć na rzetelność uzyskanych informacji. Istotną zaletą wywiadów CATI był też wysoki poziom realizacji założonej próby oraz wysoki poziom kontroli rzetelności pracy ankierów.

W omawianym badaniu zrealizowano 200 wywiadów CATI z przedsiębiorcami, którzy skorzystali z usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu w województwie łódzkim – przeważnie jednej instytucji (66,3%), rzadziej dwóch (12%), trzech (10,8%) lub więcej (10,9%). W przeważającej części byli to przedstawiciele mikroprzedsiębiorstw (85,5%). Najliczniejszą grupę respondentów stanowili przedsiębiorcy z firm istniejących od 1 roku do 3 lat (42,2%). Inną najczęstszą cechą charakteryzującą badane przedsiębiorstwa była ich działalność obejmująca lokalny obszar (42,2%).

IV. Instytucje otoczenia biznesu w województwie łódzkim – wykaz oraz charakterystyka

Na obszarze województwa łódzkiego działają 33 Instytucje Otoczenia Biznesu³ (w tym 3, które pełnią funkcję oddziału zamiejscowego lub punktu konsultacyjnego wskazanej IOB). Stosując zaproponowaną wcześniej klasyfikację (niektóre IOB można zaliczyć do więcej niż jednego typu instytucji), można wśród nich wyróżnić:

- 26 ośrodków przedsiębiorczości,
- 9 ośrodków innowacyjności,
- 11 instytucji finansowych.

Województwo łódzkie cechuje się średnim nasyceniem ośrodkami innowacji i przedsiębiorczości (liczba tych ośrodków w regionie) na tle kraju, podczas gdy największe nasycenie istnieje w województwie śląskim (96), a najmniejsze w województwie opolskim (15). Jak jednak słusznie podkreślają autorzy raportu „Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce”, *„liczba ośrodków jest zazwyczaj związana z wielkością regionu i jego potencjałem społeczno-gospodarczym, dynamiką procesów transformacji oraz zaangażowaniem władz regionalnych i lokalnych”*⁴. Z cytowanego raportu dowiadujemy się też, iż w 2011 roku w województwie łódzkim na 1 ośrodek przypadało 4761 firm, co także stanowiło średni wynik w skali kraju.

Obecność IOB w województwie łódzkim ma istotne znaczenie dla Celu operacyjnego 3. „Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki” wskazanego w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, gdzie czytamy m.in., iż *„zakłada się, że w celu poprawy konkurencyjności regionalnych przedsiębiorstw nastąpi większa integracja środowisk biznesowych oraz budowanie sieci powiązań między przedsiębiorstwami, uczelniami i placówkami naukowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu. Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości jest jednym z elementów tzw. kapitału terytorialnego. Sprzyja podejmowaniu działań innowacyjnych i wdrażaniu nowych*

³ Według danych PARP w województwie łódzkim jest są 52 IOB, jednak aktualizacja informacji na potrzeby omawianego badania pozwoliła zweryfikować tę liczbę, m.in. poprzez stwierdzenie, że rejestr PARP często uwzględnia samą instytucję otoczenia biznesu oraz jej podmiot prowadzący.

⁴ „Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce” Raport 2012, s. 18.

produktów. Regiony posiadające sieciową strukturę gospodarki mają większe szanse na podniesienie swojej konkurencyjności oraz rozwój zaawansowanej gospodarki wiedzy i innowacji”⁵. W ramach wspomnianego celu operacyjnego SRWŁ 2020 wskazano także strategiczne kierunki działań, w tym kierunek 3.1.5 „Rozwój instytucji otoczenia biznesu, w tym ośrodków dyfuzji rozwiązań innowacyjnych”, zakładający wsparcie aktywności działania przedsięwzięć zaliczonych do grona IOB. Do istotnych cech charakterystyki IOB w województwie łódzkim należy jeszcze zaliczyć fakt, że szkoły wyższe są słabo powiązane z IOB⁶, a to z pewnością utrudnia m.in. promowanie działań z obszaru B+R.

Tabela 1. Wykaz Instytucji Otoczenia Biznesu w województwie łódzkim (stan na 20 czerwca 2014)

lp	Nazwa Instytucji Otoczenia Biznesu	powiat	typ
1	Agencja Rozwoju Regionalnego ARREKS SA	bełchatowski	Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
2	Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny	bełchatowski	Inkubator Technologiczny Fundusz kapitału zaangażowanego
3	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	bełchatowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy Inkubator przedsiębiorczości Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
3a	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów Punkt Konsultacyjny w Bełchatowie	bełchatowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
3b	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów Punkt konsultacyjny w Piotrkowie Trybunalskim	piotrkowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
3c	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów Oddział Zamiejscowy w Tomaszowie Mazowieckim	tomaszowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy Inkubator przedsiębiorczości
4	Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego SA	kutnowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy Inkubator przedsiębiorczości Fundusz rozwoju przedsiębiorczości
5	PPT Budownictwa - ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.	kutnowski	platforma technologiczna
6	Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości - Społeczna Akademia Nauk (w ramach Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości w Łodzi)	łódź	Inkubator przedsiębiorczości

⁵ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, s. 83.

⁶ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, s. 29.

7	Centrum Innowacji - Akcelerator Technologii Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego	Łódź	Inkubator przedsiębiorczości
			Fundusz kapitału zaangażowanego
8	Centrum Innowacji i Transferu Technologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi	Łódź	Centrum Transferu Technologii
9	Centrum OPUS [Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich "OPUS"]	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Pożyczki dla ekonomii społecznej
10	Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej	Łódź	Centrum Transferu Technologii
11	Centrum Transferu Technologii - Uniwersytet Łódzki	Łódź	Centrum Transferu Technologii
12	Dział Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Centrum Transferu Technologii
13	Gildia Aniołów Biznesu	Łódź	Sieci aniołów biznesu
14	Fundacja Inkubator	Łódź	Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
			Fundusz rozwoju przedsiębiorczości
			Ośrodek szkoleniowo-doradczy
15	Fundacja na Rzecz Rozwoju Regionu Łódzkiego	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
16	Inkubator Technologiczny ARTERION [Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości i Nauki]	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Inkubator Technologiczny
17	Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego	Łódź	Agencja rozwoju lokalnego i regionalnego
			Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
			Fundusz poręczeń kredytowych
18	Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.	Łódź	Park technologiczny
			Inkubator Technologiczny
19	Międzynarodowa Fundacja Kobiet	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
20	Ośrodek Rozwoju Innowacji Przedsiębiorstw EUROPARTNER (Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości)	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Centrum Transferu Technologii
21	Polska Fundacja Przedsiębiorczości Oddział w Łodzi (Siedziba w Szczecinie)	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
22	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Łodzi	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
23	Regionalna Izba Gospodarcza - Łódź	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy

24	Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego [Instytut Europejski w Łodzi]	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
25	Piotrkowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	piotrkowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
26	Fundacja Centrum Wspierania Przedsiębiorczości	poddębicki	Ośrodek szkoleniowo-doradczy Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
27	Poddębickie Stowarzyszenie Przedsiębiorczości [AE PPU Consulting]	poddębicki	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
28	Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa - Radomsko	radomszczański	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
29	Regionalna Izba Gospodarcza - Sieradz	sieradzki	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
30	Regionalna Izba Gospodarcza - Skierniewice	skierniewicki	Ośrodek szkoleniowo-doradczy

Źródło: Opracowanie własne ASM Centrum Badań i Analiz na podstawie rejestru IOB dostępnego pod adresem http://www.pi.gov.pl/parp/data/pdf_071112/index.html

Na podstawie wywiadów pogłębionych, można uznać, że instytucje otoczenia biznesu w województwie łódzkim charakteryzuje wielotorowość i złożoność. Pomimo różnych rodzajów prowadzonej działalności:

„bo mamy te podmioty, które działają jako Izby Gospodarcze, ich zakres wspierania, mamy podmioty, które działają jako stowarzyszenia i fundacje, troszeczkę też inny wtedy, inne podejście do firm i do tego co robią. I mamy jednostki otoczenia biznesu, które są spółkami prawa handlowego. Wtedy też zupełnie inne cele” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

Większość podmiotów jest organizacjami typu non-profit:

„proszę pamiętać o tym, że te instytucje oprócz oczywiście Łódzkiej Agencji Rozwoju to są instytucje, które się same finansują tak co w ogóle w obecnych czasach jest bardzo trudne, bo utrzymanie biura, utrzymanie pracowników” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

IOB oferują wiele rodzajów pomocy w sferze formalnej, materialnej, socjalnej i technicznej, które szerzej zostaną omówione w kolejnych rozdziałach. Respondenci uważają województwo łódzkie za region dość mocno naszpikowany IOB, są w stanie wymienić nawet kilkanaście jednostek o podobnym działaniu programowym:

„znaczy tak, tych instytucji jest bardzo dużo tak, no bo mamy Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego, mamy specjalną strefę ekonomiczną, mamy regionalną instytucję tak gospodarczą czyli ten RIG, mamy Łódzką Izbę Przemysłowo-Handlową, (...) i kilka nieformalnych” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego];

„Mamy w regionie bardzo dużo tych takich subregionalnych RIGów, mamy także w regionie X Izba Gospodarczych” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego];

„Mamy dodatkowo klastry tak. Tych klastrów w regionie jest siedemnaście [faktyczna liczba wynosi 5⁷] i jeżeli chodzi o inicjatywy klastrowe, one są bardzo ważne. Mogłyby kreować pewne życie gospodarcze w obszarze konkretnej branży tak” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

Wśród respondentów zdarzają się jednak opinie, że liczba podmiotów wspierających biznes jest zbyt mała a ich działanie nieskoordynowane:

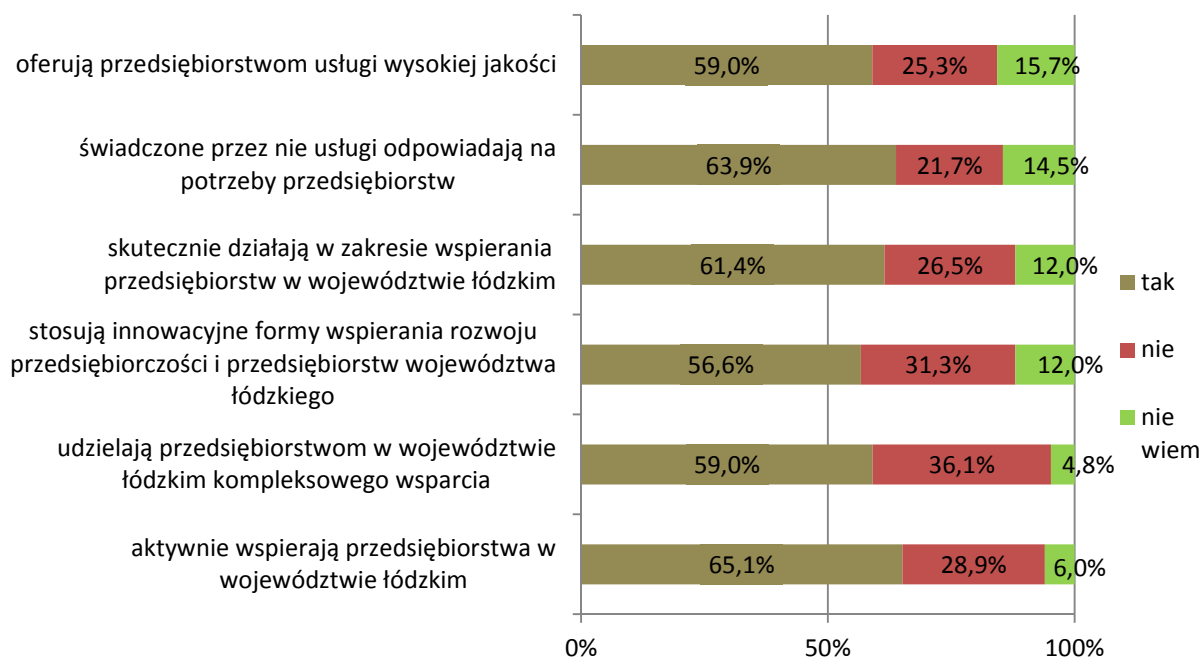
„Niewiele. Jest ich około 36, niecałe 40 tak. Jest ich niewiele, przy czym problem polega też na tym, że jednym z celów strategii rozwoju województwa jest to, że w oderwaniu od strategii innowacyjności LORIS tak, żeby w każdym powiecie wytypować lidera. No to polega na tym, że w większości powiatów o takiego lidera trudno z jednego powodu, takich podmiotów albo nie ma, albo się dopiero tworzą” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego];

„Zbyt dużo instytucji bardzo niezależnych od siebie no i to też jest dobre tak, bo w pewien sposób jakaś tam konkurencja między nami jest, ale ona jest absolutnie zdrowa tak, to pewne uzupełnienie, o którym mówiłem. Natomiast koordynacji takich działań nie ma” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

Jak można wywnioskować z Wykresu 1, przedsiębiorcy uznali w zdecydowanej większości, że instytucje otoczenia biznesu w województwie łódzkim aktywnie i skutecznie wspierają przedsiębiorstwa na tym obszarze, zaś świadczone przez nie usługi odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw. Przy zauważalnej zgodności co do występowania pozytywnych cech instytucji otoczenia biznesu, warto zwrócić uwagę na to, że w świetle danych z badania CATI co trzecie badane przedsiębiorstwo jest sceptyczne co do kwestii innowacyjnego czy kompleksowego wsparcia udzielanego przez te instytucje.

⁷ <http://www.klastry.pi.gov.pl/PARP/data/klastry/index.html>

Wykres 1. Cechy charakteryzujące IOB w województwie łódzkim w opinii przedsiębiorców

Źródło: Badanie CATI (N=200)

4.1. Podsumowanie

W ramach ogólnej charakterystyki instytucji otoczenia biznesu w województwie łódzkim należy przede wszystkim wskazać ich skoncentrowanie w Łodzi oraz większych miastach regionu. Ich oferta obejmuje głównie usługi doradcze i informacyjne, które świadczone są na wysokim poziomie, odpowiadającym oczekiwaniom i potrzebom przedsiębiorców szukających wsparcia.

V. Oferta instytucji otoczenia biznesu a potrzeby przedsiębiorstw

Autorzy Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Łódzkiego „LORIS 2030” uznali, iż *„wśród usług specjalistycznych oferowanych przez ośrodki innowacji w regionie łódzkim dominują głównie usługi nakierowane na promocję innowacji oraz wsparcie doradcze i informacyjne istniejących przedsiębiorstw związane z innowacjami w regionie, a w mniejszym zakresie na wsparcie finansowe nowych przedsięwzięć innowacyjnych”*⁸.

Podobnego zdania są uczestnicy IDI, według których usługi świadczone przez IOB odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw, zaś w podstawowym zakresie wsparcia dla firm znajdują się usługi doradcze i informacyjne:

„consulting, doradztwo, pomoc w przygotowaniu wniosków aplikacyjnych o pozyskanie dofinansowań, doradztwo finansowe, doradztwo podatkowe” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Start i rozwój MŚP wspomagany jest zarówno od strony finansowej:

„jesteśmy dzisiaj liderem funduszu pożyczkowego JEREMIE też w Polsce” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego];

„udzielanie pożyczek na preferencyjnych warunkach firmom nowym i starym spełniającym kryterium opisane w projekcie inicjatywa JEREMIE” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

socjalnej:

„inkubacja polega, z jednej strony na udostępnianiu powierzchni biurowych” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

zapewnia również wsparcie naukowo badawcze dla małych i średnich firm:

„jeżeli chodzi o usługi laboratoriów również, jak najbardziej tak dlatego, że dysponujemy najnowocześniejszym sprzętem. Sam układ tego sprzętu w laboratoriach jest bardzo indywidualny w skali” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Poprzez współpracę z ekspertami IOB są w stanie zaoferować profesjonalne usługi z zakresu planowania i ekonomii:

„w ramach tych usług jest przeprowadzany między innymi audyt technologiczny, przygotowywane są opinie o innowacyjności, a także wdrażane są nowe rozwiązania tak w firmach. Dzięki temu możemy również zaobserwować opłacalność tak technologiczno-ekonomiczną potencjalnego wdrożenia. Czyli przedsiębiorca zanim wdroży nowy produkt

⁸ RSI LORIS 2030, s. 19.

„musi się od nas dowiedzieć, czy jest sens, czy ten produkt mu przyniesie jakieś korzyści”
[IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

stanowią pewien rodzaj instytucji poręczających i legislacyjnych:

„my zresztą prowadzimy jako izba taką tak zwaną legalizację w obrocie międzynarodowym. To jest potwierdzanie dodatkowo jeszcze na potrzeby krajów arabskich i krajów bliskiego wschodu takich świadectw pochodzenia” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„u nas działa na przykład takie forum rekomendacji biznesowych tak polegające właśnie na tym, że firma firmę rekomenduje, poleca, bo wiadomo, że tej nieuczciwości w biznesie takiej jest bardzo dużo. Więc to jakby... a zwłaszcza no duża firma czy już średnia firma, ona wiadomo, ona troszeczkę inaczej działa, ona jest otoczona kancelarią. Natomiast małe firmy one często jakiś tam nieuczciwy kontrakt tak no może ich doprowadzić do ruiny” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

W miarę możliwości starają się ułatwiać kontakt pomiędzy małymi firmami a inwestorami, zarówno tymi krajowymi:

„staramy się organizować mniej więcej co trzy miesiące spotkania. Spotkania, na których projektodawcy prezentują swoje projekty przed Aniołami Biznesu, ale też no korzystając z tego, że jest to projekt realizowany przez ŁARR na te spotkania zapraszamy nie tylko Aniołów Biznesu, ale też w ogóle przedsiębiorców tutaj z regionu łódzkiego, którzy no zwiększają szansę znalezienia potencjalnego inwestora dla projektodawcy” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

jak i zagranicznymi:

„nie ma tygodnia żebyśmy nie gościli, albo gdzieś nie byli z naszym biznesem na różnego rodzaju targach w świecie czy tutaj w Polsce, czy gościli i tak dalej” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

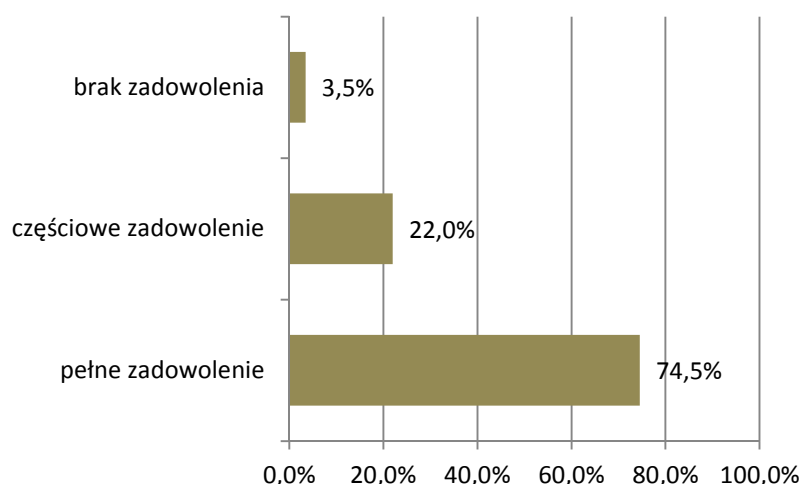
Ważnym elementem wsparcia jest również prowadzona przez IOB działalność szkoleniowa, podnoszenie kwalifikacji pracowników sektora MŚP:

„kończymy właśnie teraz w czerwcu projekt, gdzie pracownicy firm mogli mieć dwa razy w tygodniu za darmo język angielski, dodatkowo jeszcze wyspecjalizowany kurs Excela z certyfikatem. Więc ja myślę, że to jest jakby duża pomoc tak dla takich właśnie drobnych firm gdzie, gdzie jakby no firma nie jest w stanie zapłacić pracownikom takiego regularnego kursu” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„organizowaliśmy we współpracy z Urzędem Miasta szkolenia, czyli my zapewnialiśmy szkoleniowców, tematy szkoleń, wiedzę plus materiały szkoleniowe” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Jeśli chodzi o ocenę przedsiębiorców dotyczącą usług otrzymanych ze strony IOB w województwie łódzkim, to zdecydowana większość jest zadowolona z udzielonego wsparcia (74,5%), a brak satysfakcji z tym aspekcie deklaruje zaledwie 3,5% badanych, co zostało przedstawione na Wykresie 2.

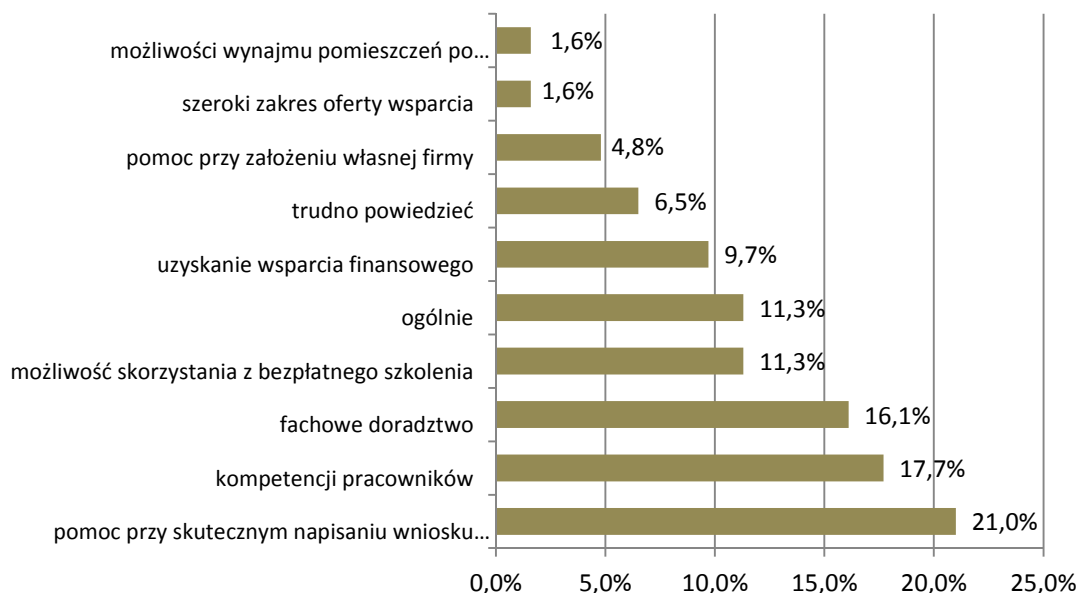
Wykres 2. Stopień zadowolenia z udzielonego wsparcia przez IOB badanym przedsiębiorstwom w województwie łódzkim

Źródło: Badanie CATI (N=200)

Natomiast z Wykresu 3. można wywnioskować, iż respondenci, którzy byli całkowicie zadowoleni, najbardziej docenili pomoc ze strony IOB przy skutecznym napisaniu wniosku projektowego (21%), kompetencje pracowników IOB (17,7%) oraz fachowe doradztwo (16,1%).

Wykres 3. Pozytywne aspekty wsparcia udzielonego przedsiębiorstwom przez IOB w ocenie zadowolonych respondentów

Źródło: Badanie CATI (N=149)

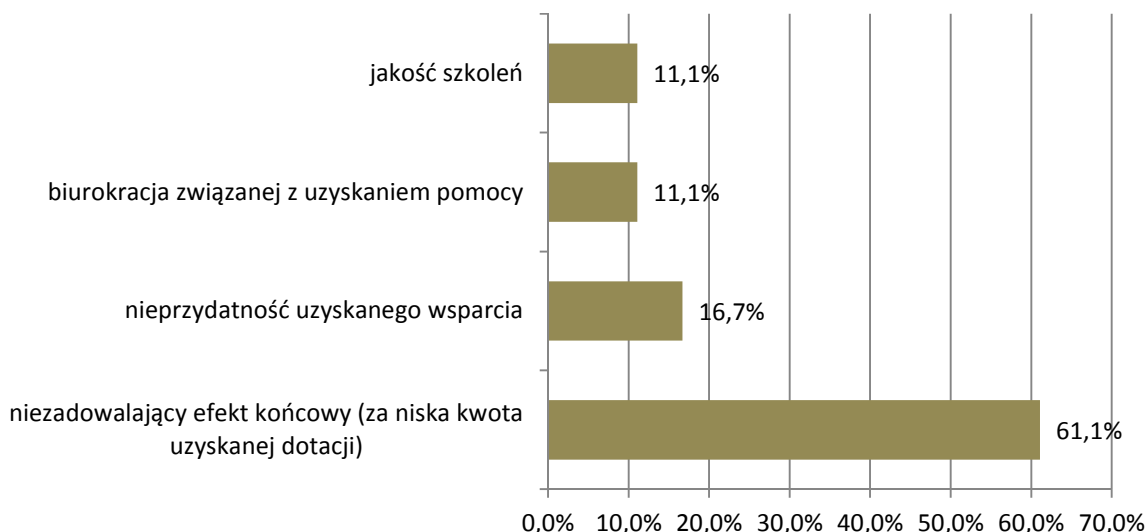
Z kolei przedsiębiorcy, którzy nie deklarowali pełnego zadowolenia z otrzymanego wsparcia (25,5%), wskazali zarówno aspekty przyczyniające się do satysfakcji (Wykres 4.), jak i jej braku (Wykres 5.) wskutek współpracy z IOB.

Wykres 4. Pozytywne aspekty współpracy przedsiębiorstw z IOB w ocenie częściowo zadowolonych respondentów

Źródło: Badanie CATI (N=51)

Wykres 5. Negatywne aspekty współpracy przedsiębiorstw z IOB w ocenie częściowo zadowolonych respondentów

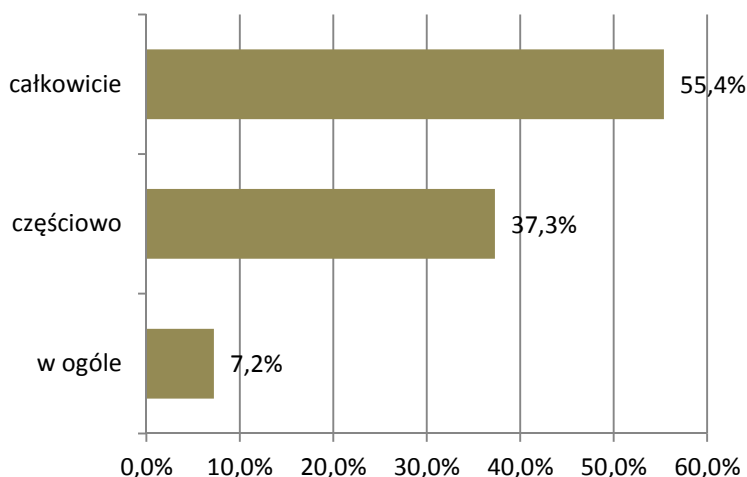

Źródło: Badanie CATI (N=51)

W ocenie przedsiębiorców, zilustrowanej na Wykresie 6., w ponad połowie przypadków (55,4%) IOB udzieliły całkowitego wsparcia w zakresie usług świadczonych dla firm, zaś zdaniem 37,3% respondentów wsparcie to zostało udzielone częściowo. Wśród części respondentów (łącznie 44,5%, czyli 89 przedsiębiorców), którzy uznali, że nie

udzielono im całkowitego wsparcia, co trzeci z nich (35,1%) nie potrafił określić, czego zabrakło w usługach IOB, natomiast według pozostałych brakowało m.in. praktycznego doradztwa z zakresu prowadzenia firmy (10,8%), dostępu do oferty kredytowej (10,8%), doradztwa odpowiadającego na specjalistyczne potrzeby firmy (8,1%) i dotyczącego pozyskiwania dofinansowania (8,1%) oraz większych kwot samego dofinansowania (8,1%).

Wykres 6. Stopień udzielonego wsparcia przez IOB w zakresie świadczonych usług dla badanych przedsiębiorstw w województwie łódzkim

Źródło: Badanie CATI (N=200)

5.1. Podsumowanie

Instytucje otoczenia biznesu w przeważającym stopniu całkowicie spełniają oczekiwania i potrzeby przedsiębiorców w ramach świadczonych przez siebie usług z zakresu doradztwa (związanego przede wszystkim z pomocą przy pozyskaniu środków finansowych) i organizowanych szkoleń. Z kolei mniejsza satysfakcja przedsiębiorców związana jest zwykle z niewielkim wsparciem finansowym otrzymanym bezpośrednio od IOB.

VI. Kompleksowość wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu

Zakres działania IOB w województwie łódzkim oraz świadczone usługi są zróżnicowane i ukierunkowane na bardzo różne potrzeby przedsiębiorców.

Wachlarz usług świadczonych przez IOB jest bardzo szeroki:

„przyjmujemy takie założenie, że to ludzie mówią co chcą, czego szukają, czego potrzebują i dostosowujemy się do tych potrzeb, no bo to my jesteśmy po to żeby różnymi możliwymi dostępnymi nam działaniami wpływać na rozwój regionu” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Pomimo tego w ramach swoich jednostek respondenci twierdzą, że nie są w stanie udzielić kompleksowej pomocy firmom, pomoc oferowana przez ich instytucje nie jest w stanie objąć wszystkich potrzeb MŚP. Skłaniają się ku sentencji, że pomoc przez nich oferowana:

„są to konkretne rodzaje wsparcia o charakterze kompleksowym” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Jednostki, w zależności od własnego statutu, prowadzonej działalności i dostępnych środków, nie są w stanie zapewnić pomocy obejmującej wszystkie potrzeby przedsiębiorstw:

„nie dysponujemy aż (...) potencjałem takim dużym w zakresie kadry, żeby kompleksowo (...) te potrzeby realizować. Nie mamy takiej mocy przerobowej po prostu” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Kompleksowe wsparcie obejmujące doradztwo finansowe, biznesowe, pożyczki, szkolenia, zaplecze socjalne i naukowo-badawcze przedsiębiorstwa mogą osiągnąć będąc klientem kilku instytucji:

„jeżeli jest to jakieś takie wsparcie to staramy się ich odsyłać już do instytucji bardziej wyspecjalizowanych” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Podmioty typu Park Technologiczny są w stanie zapewnić lepsze zaplecze socjalne i techniczne:

„są to usługi inkubacji dla młodych firm, przede wszystkim mikro i małych, a po drugie są to usługi o charakterze badawczo-naukowym” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

natomiast instytucja typu Agencja Rozwoju Regionalnego zapewnia podmiotom wsparcie w zakresie doradztwa i szkoleń:

„Znaczy generalnie skupiamy się na tym doradztwie takim... no może, może to jest mocno powiedziane biznesowym” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

IOB województwa łódzkiego stosują popularne formy wspierania rozwoju przedsiębiorczości:

„właściwie no w tej chwili to Internet, e-mail, newsletter, różnego rodzaju tam platformy komunikacji są chyba prawie, że przez wszystkie te instytucje wykorzystywane” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Głównym narzędziem stosowanym w celu wprowadzenia innowacji są aplikacje internetowe, takie jak fora i portale biznesowe:

„jest tam zakładka dla Anioła Biznesu, dla projektodawcy. Rejestrujemy się, logujemy i uczestniczymy w gildii” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„niedawno otwarty ubiegłego roku funkcjonujący projekt PG Kutno, Portal Gospodarczy Kutno, który ma za zadanie przekazywać rzetelne informacje dotyczące zakresu przedsiębiorczości z całego regionu, więc mikro, małe, średnie firmy, nowe informacje, nasze spostrzeżenia, nasze nie wiem jakieś zagadnienia, które się przewijają przez naszą firmę również tam znajdują” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„owszem, mamy na przykład taką Łódzka Platforma Transferu Wiedzy, jest to portal internetowy, gdzie gromadzimy wiedzę dotyczącą rozwiązań naukowych, ale jednocześnie gromadzimy wiedzę dotyczącą możliwości pozyskania technologii przez przedsiębiorców. Na podstawie określonego, jakiegoś tam algorytmu przedsiębiorca wpisuje czego szuka, wyskakują mu tematy prac, na przykład magisterskich do sklasyfikowania i sobie wyszukuje poszczególne pozycje dotyczące jego zainteresowań” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

Za istotne możemy również uznać objęcie patronatu biznesowo-technologicznego nad projektami prowadzonymi przez firmy MŚP:

„mamy tu centrum badawczo-wdrożeniowe dla biznesu Bio Nanopark, które prowadzi na zlecenie przedsiębiorców badanie ich produktów i usług praktycznie na każdym etapie wprowadzania ich do rozwoju jest to, można powiedzieć narzędzie do komercjalizacji pewnych rozwiązań” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„cała instytucja jest oparta na zasadach innowacyjności, więc jeżeli mówimy o innowacyjności w sensie i organizacyjnym, to tutaj jak najbardziej cały proces inkubacji jest pewnym rozwiązaniem organizacyjnym, już z samej definicji o charakterze innowacyjnym. Jeżeli chodzi o usługi laboratoriów również, jak najbardziej tak dlatego, że dysponujemy najnowocześniejszym sprzętem” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

oraz wdrażanie nowych technologii poprzez wsparcie instytucji badawczych, jak na przykład:

„To tutaj się mogę pochwalić, że realizujemy projekt «Innowacja kluczem do sukcesu», dzięki któremu utworzyliśmy wspólnie z ludźmi, którzy mają pomysł na biznes dwadzieścia pięć nowych spółek, dwadzieścia pięć nowych przedsiębiorstw. Przykładem takiej, takiego przedsiębiorstwa może być spółka Centrum Badań Weterynaryjnych Complex, która mieści się w Łodzi. Jest to spółka weterynaryjna, a dokładniej jest to laboratorium weterynaryjne tak diagnostyki, w którym są opracowywane i komercyjnie wykonywane badania diagnostyczne z zakresów biologii molekularnej i genetyki” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

oraz nowatorskie formy wsparcia finansowego:

„ten fundusz inwestycyjny polega na tym, że jesteśmy w stanie działać, jako inwestor i finansować wdrożenia innowacji, zarówno przez przedsiębiorstwa, jak i przez tych, którzy dopiero takie przedsiębiorstwa, czy działalność gospodarczą chcą zakładać. Jest to innowacyjna forma wsparcia, przez to, że nie jest to, ani dotacja, ani kredyt i tak naprawdę, ta forma finansowania, którą my tutaj oferujemy i realizujemy zapełnia swego rodzaju lukę finansową, właśnie gdzieś pomiędzy kredytem, który jest udzielany przedsiębiorstwom o dosyć stabilnej, jakiejś w miarę stabilnej sytuacji finansowej z jakąś historią, już gospodarczą, biznesową, czy historią w danym banku, a między możliwością finansowania samodzielnego przez przedsiębiorstwa, a poza tym jest to rzeczywiście inwestycja na wdrożenie różnego rodzaju innowacji w biznesie, więc myślę, że to, przede wszystkim taką usługę bym chciała przedstawić” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Respondenci spotykają się jednak z różnymi potrzebami przedsiębiorców, zdarzają się przypadki, że firmy i ich właściciele jako innowacyjne postrzegają rzeczy, które są tylko pewną nowością w ofercie instytucji, np. organizowanie spotkań biznesowych:

„zwłaszcza od tego roku wprowadziliśmy taką nową usługę, no ciężko nazwać to usługą, ale staramy się organizować mniej więcej co trzy miesiące spotkania. Spotkania, na których projektodawcy prezentują swoje projekty przed Aniołami Biznesu, ale też no korzystając z tego, że jest to projekt realizowany przez ŁARR na te spotkania zapraszamy nie tylko Aniołów Biznesu, ale też w ogóle przedsiębiorców tutaj z regionu łódzkiego, którzy no zwiększają szansę znalezienia potencjalnego inwestora dla projektodawcy” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu]

czy też wykorzystanie Internetu na potrzeby własnej działalności:

„z moich obserwacji wynika, że poziom dostępu do Internetu może i jest u nas już duży, ale znajomość obsługi komputera wśród wielu naszych klientów jest po prostu żadna. Ludzie nie potrafią sobie znaleźć w Internecie najprostszych rzeczy. (...) Powiem pani, że nawet prowadziliśmy szkolenia komputerowe i było bardzo wiele młodych osób, które wiem, że już w szkołach na pewno informatykę miały. Oni po prostu nie mają z tym do czynienia, zapominają tego. Nie potrafią się poruszać. Nie potrafią się poruszać i szukać tych informacji. No przecież Internet jest źródłem no, no wszelkich informacji tylko trzeba wiedzieć gdzie ich szukać. Więc często klient przychodzi, ja wystukam parę adresów i mogę mu na bieżąco powiedzieć tak. Więc nie są to jakieś wyszukane bardzo informacje, tylko proste ze strony internetowej, które dla wielu osób są... wiele osób nie umie sobie ich znaleźć” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

6.1. Podsumowanie

Podsumowując zakres usług oferowanych przez IOB, można stwierdzić, iż odpowiadają one na potrzeby biznesu. Przedsiębiorcy pozytywnie oceniają ilość i rodzaj pomocy oferowanej przez podmioty wspierające biznes. Do oferowanych działań zaliczają się głównie możliwość udzielenia wsparcia finansowego, działalność doradcza, badawcza i szkoleniowa.

Uczestnicy IDI stwierdzają, że kompleksową pomoc przedsiębiorcy mogą osiągnąć poprzez korzystanie z usług kilku instytucji otoczenia biznesu jednocześnie. Według osób biorących udział w badaniu pojedyncza instytucja nie jest w stanie zapewnić kompleksowej opieki dla przedsiębiorcy. Rodzaj świadczonych usług często ma charakter specjalistycznego doradztwa w określonym zakresie, konkretne wsparcie w jednej lub kilku określonych dziedzinach o charakterze eksperckim.

IOB w województwie łódzkim stosują innowacyjne formy wspierania przedsiębiorczości i przedsiębiorstw. Wykorzystywane w tym celu są głównie narzędzia multimedialne i internetowe. Techniki te w głównej mierze koncentrują się na przekazywaniu informacji, ułatwiają kontakt przedsiębiorców z biznesem. Za innowacyjne respondenci uznali również działalność naukowo – badawczą prowadzoną przez podmioty wspierające biznes, działania prowadzące do rozwoju nowych technologii.

VII. Potencjał ludzki, materialny oraz finansowy instytucji otoczenia biznesu w regionie łódzkim

W opinii organizacji wspierających rozwój gospodarczy województwa łódzkiego potencjał ludzki, materialny i finansowy IOB funkcjonujących w regionie łódzkim jest zadowalający, natomiast potencjał finansowy uznany jest za niewystarczający. Jeśli chodzi o potencjał ludzki, respondenci zwracają przede wszystkim uwagę na jakość kadr obsługujących podmioty, uważają że instytucje funkcjonujące w regionie mają wystarczającą liczbę doświadczonych i wyspecjalizowanych pracowników:

„myślę, że dużo tych fundacji... miało możliwość, że tak powiem wykształcenia sobie w międzyczasie tego personelu, zatrudnienie odpowiednich ludzi. Ja myślę, że (...) tutaj nie powinno być problemu. Jest mnóstwo ludzi, którzy pracowało lub pracują w takich instytucjach i jakby myślę, że jest” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Niektórzy z respondentów zwracają jednak uwagę na przygotowanie merytoryczne zewnętrznych ekspertów, padają tu jednak wzajemnie wykluczające się opinie, jedni bardzo sobie chwalą współpracę z kadrą akademicką:

„myślę, że tak, że na pewno Łódź jest takim ośrodkiem uniwersyteckim i tutaj jeśli chodzi o tą kadrę dydaktyczną to my mamy bardzo dobrą. My na przykład jako izba zawsze się posilkujemy w przypadku wykładowców czy jakichś doradców właśnie tą kadrą tak. Ja myślę, że wiele z tych instytucji jest przygotowanych” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

inni zwracają uwagę, że środowisko uniwersyteckie nie jest wystarczająco przygotowane do obsługi sektora MŚP:

„brakuje im wiedzy takiej bardzo konkretnej ponieważ eksperci, którzy pojawiają się w IOB-ach to są głównie ludzie, którzy pochodzą z uczelni i którzy nie potrafią pracować z mikro i z małymi firmami” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego],

zdarza się również, że w regionie brakuje specjalistów z danej dziedziny:

„musimy ściągać również spoza regionu poprzez współpracę z innymi uczelniami niż tylko uczelnie w regionie” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego].

Potencjał materialny IOB oceniany jest pozytywnie, instytucje są dobrze wyposażone we wszelkiego rodzaju sprzęt multimedialny, wyraźnie da się zauważyć postęp

technologiczny, podmioty wykorzystują wzrost dostępności i spadek cen akcesoriów elektronicznych, rozsądnie inwestując w rozwój bazy sprzętowej:

„myślę, że każda z naszych instytucji już w tej chwili posiada rzutnik multimedialny (...) w standardzie, że to już nie są urządzenia... to jest też kwestia, że jeszcze parę lat temu to takie urządzenia kosztowały majątek (...). W tej chwili no rzutnik czy ekran to jest właściwie standard” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Zauważana jest działalność ośrodków badawczych i parków technologicznych, instytucje te są w stanie znacząco wesprzeć rozwój przedsiębiorczości, badani wyrażają jednak życzenia dalszego rozwoju i tworzenia nowych ośrodków badawczych. Chwalone jest gromadzenie instytucji, takie jak otworzenie Centrum Biznesu przy ul. Narutowicza w Łodzi:

„po to właśnie, żeby gdzieś tam w momencie kiedy ten przedsiębiorca już trafia do takiego miejsca to wtedy ma możliwość, ma spektrum takiego przeglądu tego, co się w tym danym budynku dzieje, kto tam jest” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Według respondentów wywiadów IDI na poprawę efektywności i funkcjonowania przedsiębiorstw ma również szeroka dostępność sprzętu, z którego korzystanie stało się pewnym standardem w przypadku określonych działań:

„przysłowiowy emeryt też właściwie już na laptopie robi przelewy” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Jeśli chodzi o potencjał finansowy respondenci uważają go za niewystarczający. W wypowiedziach często przewija się wątek dostępności środków, każdy z respondentów uważa, iż pieniędzy jest za mało i nie pozwala to na realizację wszystkich zadań jakich by się chciało, coraz częściej zamiast współpracy instytucje konkurują między sobą o dotację:

„Myślę, że to jest też problem wielu innych różnych instytucji otoczenia biznesu tak, które albo tylko żyją ze składek, w związku z tym no jak żyją tylko ze składek to pewno mają też ograniczone możliwości w kwestii zatrudnienia personelu i tak dalej, bo to w dzisiejszych czasach niestety kosztuje instytucje otoczenia biznesu najbardziej. Jeśli chodzi o te, o te projekty to pamiętajmy też o tym, że konkurencja jest ogromna i my nie mamy żadnych forów w sensie takim, że... no są niektóre tam pojedyncze jakieś konkursy skierowane tylko i wyłącznie dla tych instytucji otoczenia biznesu tak zwanych non-profit tak. Ale ich jest również bardzo dużo a tych środków zawsze jest mniej niż chętnych. Więc my w ostatnim okresie bardzo dużo projektów brzydko mówiąc przegraliśmy tak, bo konkurencja jest tak silna, że niestety no ale... jakby no gdzieś tam odpadamy. Zresztą nie tylko my. Inne instytucje właśnie otoczenia biznesu też. Więc to jest na pewno problem tak tego finansowania, bo to niestety tutaj jest tylko scedowane jakby tu na barki danej instytucji” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Niedostateczna ilość środków finansowych daje się również zauważyć przy dotowaniu MŚP, firmy przekonały się do pomocy oferowanej przez IOB, obecnie jednak brak pieniędzy sprawia, że większość zainteresowanych odprawiana jest z przysłowiowym kwitkiem:

„nie jesteśmy w stanie, nie jesteśmy też wróżką, która spełnia wszystkie życzenia” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„czy młodzi ludzie dziś przychodzą, bo nie... no mamy konkursy, (...), te dotacje na rozpoczęcie biznesu i tak dalej. No przychodzi trzysta osób, mamy czterdzieści takich dotacji. Więc na pewno nie jesteśmy w stanie dogodzić wszystkim, ale tych najbardziej kreatywnych, tych najbardziej, że tak powiem dobrze zorganizowanych i tych mądrych i cierpliwych jesteśmy w stanie dogodzić” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego];

„Tak, tak, absolutnie tak. Myślę, że jesteśmy w stanie wykreować. Tym bardziej nasz region dość dobrze gospodarczo stoi tak. Podam taki przykład. To jest genialny przykład. Jak przychodziłem tutaj do agencji trzy lata temu już zaraz będzie, organizowaliśmy konkursy dla młodych ludzi na dotacje na otwarcie swojej działalności. Trzy lata temu mieliśmy takich dotacji pięćdziesiąt. Zgłaszało się do nas sześćdziesiąt, siedemdziesiąt osób to było max. A niedawno na czterdzieści dotacji zgłosiło się nam trzysta osób. To pokazuje jaka świadomość młodych ludzi i chęć tworzenia własnego biznesu, zarabiania na własny rachunek jest coraz większa” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego].

7.1. Podsumowanie

W opinii respondentów potencjał ludzki w IOB jest wysoki, czego dowodem jest fachowa kadra i eksperckie wsparcie przedsiębiorców. Natomiast potencjał materialny postrzegany jest pozytywnie, jednak głównie z uwagi na wcześniej niestosowane rozwiązania w organizacji biznesu. Potencjał finansowy z uwagi na szereg ograniczeń budzi najwięcej zastrzeżeń zarówno po stronie przedsiębiorców, jak i samych instytucji.

VIII. Jakość działalności instytucji otoczenia biznesu

Instytucje otoczenia biznesu wskazane w Tabeli 2. są zarejestrowane w Krajowym Systemie Usług, co świadczy o zapewnieniu najwyższej jakości świadczonych usług dla przedsiębiorców, wysokiej specjalizacji tych organizacji oraz dążeniu do rozwoju przedsiębiorczości. W oparciu o zebrane dane ogólna ocena działalności organizacji zarejestrowanych w KSU wydaje się być dobra. IOB oferują szeroki zakres wsparcia sektora MŚP i pozytywnie wpływają na rozwój biznesu.

Tabela 2. Wykaz Instytucji Otoczenia Biznesu w województwie łódzkim znajdujących się w rejestrze KSU

lp	Nazwa Instytucji Otoczenia Biznesu	powiat	typ
1	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	bełchatowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Inkubator przedsiębiorczości
			Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
2	Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego SA	kutnowski	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Inkubator przedsiębiorczości
			Fundusz rozwoju przedsiębiorczości
3	Fundacja Inkubator	Łódź	Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
			Fundusz rozwoju przedsiębiorczości
			Ośrodek szkoleniowo-doradczy
4	Ośrodek Rozwoju Innowacji Przedsiębiorstw EUROPARTNER (Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości)	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Centrum Transferu Technologii
5	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Łodzi	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
6	Regionalna Izba Gospodarcza - Łódź	Łódź	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
7	Fundacja Centrum Wspierania Przedsiębiorczości	poddębicki	Ośrodek szkoleniowo-doradczy
			Fundusz Pożyczkowo-Poręczeniowy
8	Regionalna Izba Gospodarcza - Sieradz	sieradzki	Ośrodek szkoleniowo-doradczy

Źródło: Opracowanie własne ASM Centrum Badań i Analiz na podstawie rejestru KSU dostępnego na stronie internetowej: http://ksu.parp.gov.pl/pl/oferta_ksu/osrodki_ksu

Na jakość działalności instytucji otoczenia biznesu składają się podejmowane działania doradcze, szkoleniowe, organizacja spotkań oraz konsolidacja przedsiębiorców z biznesem i sektorem publicznym:

„myślę, że tak, że my tutaj przede wszystkim poprzez te projekty podnoszenia kwalifikacji zawodowych tak, bo ja myślę, że tu izba przede wszystkim nasza robiła projekty podnoszące kwalifikacje zawodowe pracowników, firm. Czyli to jest jakby pierwsze. Drugie, weszliśmy troszkę też w takie projekty badawczo-rozwojowe. Czyli jakby, tak jak mówiłam, stworzenie takiego narzędzia do budowania projektów, do kojarzenia przedstawicieli nauki z firmami. Czyli żeby łączyć ten coś, co się gdzieś tam rodzi w laboratorium, żeby to jednak było ściśle skierowane pod kątem biznesu, żeby to nie było tylko badania czy jakieś tam prowadzone dla samych badań. Tylko żeby to mogło znaleźć potem zastosowanie w przemyśle” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„No to misje gospodarcze tak międzynarodowe, przyjmowanie tutaj gości, organizacja spotkań z różnymi instytucjami tak typu bankami, ekspertami ekonomicznymi, ekspertami handlowymi, ekspertami do spraw logistyki, ekspertami do spraw rozwoju, strategii firm, z ekspertami eksportu, ale także na przykład i to jest bardzo ciekawe i bardzo przydatne, to co na przykład robi bardzo często BCC czy, czy Lewiatan. Organizacje spotkań z różnymi służbami typu Urzędy Skarbowe, ZUSy, Sanepidy, różne urzędy kontroli, BHP i tak dalej. To też jest bardzo, bardzo istotne i bardzo ważne żeby ten biznes tak poczuł trochę tego świata publicznego, a ten publiczny poczuł świata tego biznesu. To jest cholernie ważne, istotne. To takie trochę dwa światy” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

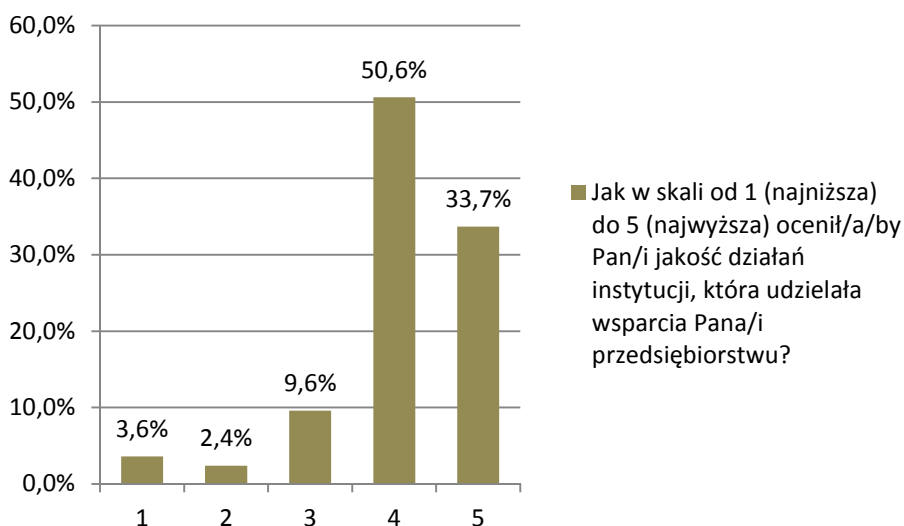
Działania podejmowane przez IOB spotykają się z pozytywną reakcją przedsiębiorców, współpraca układa się dobrze, o czym świadczą: specjalistyczny charakter dostępnej pomocy, częstotliwość organizowanych spotkań, zainteresowanie i frekwencja ze strony przedsiębiorców:

„myślę, że tak, bo świadectwem o skuteczności jakby nawet tych spotkań tak, no bo na tych spotkaniach bardzo często to są takie spotkania, gdzie biznes traktuje jako bardzo takie tak, że pójść kogoś tam spotkają, albo usłyszą o ciekawej inicjatywie jakiejś gospodarczej, o ciekawych pieniądzach, o ciekawym konkursie, o ciekawej misji gospodarczej albo o jakimś wydarzeniu, które będzie tutaj powiedzmy międzynarodowym, albo gości, którzy przyjadą gdzieś tam ze świata kupić coś tak, albo coś sprzedać tak. Więc po frekwencji osób na tych wszystkich spotkaniach no świadczy to, że one mają jakiś tam sens tak. Natomiast jakby już nie śledzimy tego jakie kontrakty, jakie wydarzenia handlowe. Czasami mamy informację tak, czasami gdzieś w nich uczestniczymy tak. Ale skala jest tak wielka, że nie mamy, że tak powiem no poglądu na 100% jakby efektywności tych wszystkich spotkań” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

Jak można zauważyć na Wykresie 7., przedsiębiorcy poproszeni o ocenę na pięciostopniowej skali (gdzie 1 oznacza najniższą ocenę, zaś 5 to ocena najwyższa) jakości usług świadczonych przez IOB w województwie łódzkim, wskazali wysokie oceny (łącznie

84,3%), co może oznaczać, iż udzielają one wsparcia poprzez usługi o wysokiej jakości. Średnia ocena wyniosła 4,08, co potwierdza pozytywne postrzeganie otrzymanego wsparcia przez badanych przedsiębiorców.

Wykres 7. Jakość udzielonego wsparcia przez IOB w zakresie świadczonych usług dla badanych przedsiębiorstw w województwie łódzkim

Źródło: Badanie CATI (N=200)

8.1. Podsumowanie

Przedsiębiorcy doceniają wsparcie otrzymane ze strony instytucji otoczenia biznesu, uznając, że świadczone usługi charakteryzują się m.in. fachowością, wysokim poziomem specjalizacji, a przez to znajdują się na wysokim poziomie. Potwierdzeniem takiej sytuacji jest obecność kilku IOB z województwa łódzkiego w rejestrze KSU.

IX. Zasięg działania instytucji otoczenia biznesu

Według analizy danych zastanych zdecydowana większość IOB znajduje się w Łodzi, co wpisuje się w ogólną cechę zróżnicowania potencjału społeczno-gospodarczego w województwie łódzkim, czyli ogromnej dominacji Łodzi i dysproporcji między Łodzią a pozostałymi ośrodkami miejskimi⁹. Potwierdza się również fakt, że w dużych miastach regionu o wysokim potencjale rozwojowym (Piotrków Trybunalski, Bełchatów, Kutno, Skierniewice) ma miejsce „koncentracja podmiotów otoczenia przedsiębiorczości, co jest ważnym czynnikiem lokalizacji nowych inwestycji gospodarczych”¹⁰.

Instytucje otoczenia biznesu woj. łódzkiego wykazują się ponadregionalnym zasięgiem działania. Wszystkie instytucje statutowo zajmują się obsługą podmiotów woj. łódzkiego, zdarzają się jednak przypadki obsługi podmiotów spoza województwa, z powiatów ościennych:

„z uwagi na lokalizację w takiej północnej części naszego województwa klientów mamy również z kujawsko-pomorskiego, no bo to Włocławek prawda za Ostrowy i tam już jest inne województwo” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„z ościennych województw, z województw ościennych a najczęściej to było województwo wielkopolskie, czyli gdzieś tutaj rubież województwa wielkopolskiego blisko granicy z naszym województwem. No zdarzały nam się też osoby z województwa kujawsko-pomorskiego” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„większość to są firmy należące, mieszczące się na terenie powiatu radomszczańskiego, ale zdarzają się też firmy, które, których siedziby znajdują się na terenie powiatów ościennych czyli bełchatowski, częstochowski” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„z naszych usług korzystają firmy z całego kraju, spółki, które utworzyliśmy w ramach wsparcia przedsiębiorczości są to spółki, przedsiębiorstwa zawiązywane również z firmami, z firmami z całego kraju tak” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Bardzo ważnym obszarem działania jest prowadzona przez IOB działalność międzynarodowa, wyjazdy ekspertów i pracowników firm na międzynarodowe sympozja i konferencje, goszczenie zagranicznych delegacji. Działanie te są przede wszystkim ukierunkowane na ściągnięcie nowych inwestorów dla regionu łódzkiego oraz umocnienie międzynarodowej wymiany handlowej:

⁹ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, s. 41.

¹⁰ Tamże.

„No choćby następny tydzień dwie osoby z Łódzkiej Agencji wybierają się do Chin tak. Jedna leci do Kantonu, druga leci do Chengdu tak i tą aktywność mamy, że tak powiem... nie ma tygodnia żeby się coś nie działo tak. Teraz dwa tygodnie gościmy na przykład szefową klubu biznesu z Winnicy tak, panią Nadię. Wczoraj czy przedwczoraj gościliśmy przez dwa dni bardzo dużego inwestora duńskiego. Nie ma tygodnia żebyśmy nie gościli, albo gdzieś nie byli z naszym biznesem na różnego rodzaju targach w świecie czy tutaj w Polsce, czy gościli i tak dalej. (...) Swatamy pomysł z kapitałem tak Gildii Anioł, swatamy kupców z producentami, producentów z kupcami” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

9.1. Podsumowanie

Działania instytucji otoczenia biznesu w województwie łódzkim skierowane są przede wszystkim do przedsiębiorców w regionie, niemniej jednak niektóre z nich wykraczają poza granice województwa, a także utrzymują kontakty na poziomie międzynarodowym.

X. Finansowanie instytucji otoczenia biznesu

Większość z badanych instytucji jest organizacjami typu:

„non-profit w związku z czym wszelkie zyski, które wypracowuje fundacja, są przekazywane na cele statutowe, czyli krótko mówiąc wchodzi do portfela, a dzięki temu później można realizować kolejne projekt” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Jednym ze sposobów pozyskiwania środków jest więc prowadzenie Funduszy pożyczkowych, gdzie:

„udziela się pożyczek na 2% gdzie to już jest pomoc de minimis (...) Z tego mamy prowizję od każdej udzielonej pożyczki tak i jakiś tam odsetek z oprocentowania” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Niektóre ze spółek utrzymują się ze składek członkowskich:

„Na dzień dzisiejszy nie jesteśmy dofinansowywani przez nikogo, utrzymujemy się ze składek członkowskich” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„także są to przede wszystkim wpłaty dokonywane przez udziałowców spółki”; „głównym naszym źródłem i składki tak, i składki członkowskie. No i to co sobie wypracujemy, zarobimy realizując jakieś szkolenia, jakieś eventy, jakieś tam tego typu działania” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Spora część podmiotów czerpie swoje zyski z działalności komercyjnej takiej jak: doradztwo, usługi księgowe i finansowe:

„częściowo bezpłatne usługi doradcze” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„że tak powiem usługi księgowe są to odrębny taki, że tak powiem, dział komercyjny” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

płatne szkolenia:

„jakieś doraźne programy szkoleniowe, takie drobne rzeczy, w których się wspieramy” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„różnego rodzaju też spotkania promujące pewne, pewne nowości i legislacyjne. Nie ukrywam też, że prowadzimy szkolenia takie odpłatne, ale pod kątem wspierania handlu zagranicznego, różnego rodzaju zagadnień związanych z handlem zagranicznym tak, bo jakby na to jest zapotrzebowanie, firmy chcą kształcić swoich pracowników właśnie pod tym kątem, no bo to jednak eksport wiąże ze sobą, za sobą takie pewne jakieś kruczki prawne i trzeba, że tak powiem się na tym znać” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

najem lokali oraz komercyjne wykorzystanie bazy naukowo badawczej:

„pozostałe dochody są to usługi komercyjne, które oferujemy klientom jak też usługi najmu lokali w Inkubatorze Technologicznym” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„wpływy z tych usług, które świadczymy” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Obecnie IOB są w niewielkim stopniu finansowane ze źródeł zewnętrznych:

„w tym momencie tak naprawdę te instytucje nie są dotowane i nie są finansowane. Zakończyło się na nie finansowaniu, jest taki rok trochę pustki. No czekamy na nową perspektywę tak. Każdy utrzymuje się własnym sumptem co jest właśnie złe tak, co jest złe, bo ja uważam, że no Polskę powinno być stać tak na utrzymywanie bardzo stref takich... takich może sprofesjonalizowanych jednostek tak do, do organizacji tego typu rzeczy tak. My też nie jesteśmy finansowani i refundowani do wszystkich naszych aktywności i sami musimy zarobić na pewną naszą działalność” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

Tylko niektóre z podmiotów wskazują środki unijne jako sposób finansowania, nie jest to jednak dominujące źródło przychodów, a ponadto są to fundusze z minionych okresów finansowania:

„natomiast na pewno ważne są dla nas środki unijne pod tym kątem, że dzięki tym projektom możemy dawać firmą często bezpłatną usługę co dla firm jest bardzo ważne tak” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„jeżeli chodzi o środki zewnętrzne no to, to są to fundusze z Unii Europejskiej tak (...) Z programu operacyjnego Innowacyjna Gospodarka czy Kapitał Ludzki czy też programy tutaj bym powiedział z infrastruktury środowiska” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Pomimo chwilowego braku wsparcia ze środków unijnych podmioty uważają fundusze europejskie za szansę i czekają na nową perspektywę budżetową:

„najczęściej są te projekty unijne, na dzień dzisiejszy no w związku z tym, że perspektywa jednak się już skończyła oczekujemy na otwarcie programu z nowej perspektywy, no to mamy nadzieję, że w jakiś sposób będziemy uzależnieni, no bo jest to jakiś dopływ kapitału” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

„tak, jak najbardziej zamierzamy aplikować w konkursie, który ma być ogłoszony w drugim kwartale tego roku. Z końcem czerwca ten kwartał się skończy, więc liczymy na to, że konkurs zostanie ogłoszony jeżeli chodzi o dwa, dwa jeden tam będzie już tylko i wyłącznie doradztwo ogólne” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Część środków na działanie mniejszych instytucji przekazuje centralna i nadzorująca Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego:

„my je utrzymujemy po części, ale własnym sumptem, co też ileś to nas kosztuje, ale one są strasznie ważne i strasznie istotne” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

Wsparcie ze strony wojewódzkich i krajowych instytucji rządowych występuje sporadycznie:

„ostatnio zaangażowaliśmy się w promocję odnawialnych źródeł energii. Pozyskaliśmy środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska na edukację ekologiczną. Nawet wydaliśmy publikacje pod patronatem Ministra Gospodarki naszego Marszałka, za co dziękujemy bardzo” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

10.1. Podsumowanie

Instytucje otoczenia biznesu pozbawione w dużej mierze zewnętrznych źródeł finansowania, starają się pozyskiwać środki z komercyjnych usług, które znajdują się w ich ofercie, np. usługi księgowe, płatne szkolenia. Dla części IOB struktura finansowa oparta była o środki z funduszy europejskich.

XI. Rola instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014 – 2020

Instytucje otoczenia biznesu widzą dla siebie kilka ról w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej. Instytucje szczebla wojewódzkiego widzą dla siebie przede wszystkim rolę nadzorczą i kontrolną nad pozostałymi jednostkami, kontrolę finansów i przyznawanych środków:

„jesteśmy twórcą pewnego, a w zasadzie będziemy twórcą pewnego systemu wskaźników i zasad dystrybucji środków, w związku z czym, nasza rola jest bardzo, bardzo istotna, a przede wszystkim spełniłmy warunek progowy otrzymania dofinansowania, czyli warunek ex-ante numer 1 specjalizacje regionalne. To jest bardzo ważne dla instytucji w tym zakresie i chcemy współpracować przy kierunkach wydatkowania” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„powinna być ogromna, bo to my wiemy lokalnie jak ten biznes wygląda, kto jakie ma potrzeby, kto jest wiarygodny do realizacji pewnych projektów. (...) To znaczy nie tylko główna rola, ale jeżeli chodzi o kontroling i o organizację konkursów uważam, że no lepiej żeby ten biznes lokalny tak mógł aplikować tu u nas na miejscu, a nie jeździć ze wszystkim do Warszawy, rozliczać do Warszawy i tak dalej. Jest to trochę moim zdaniem uciążliwe” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego].

Większość z podmiotów za swój główny cel uważa kontynuację podejmowanych do tej pory działań, dalsze prowadzenie działalności doradczo-szkoleniowej:

„no na pewno zachowanie i rozwój i kontynuacja dotychczasowych działań czyli no wszelkimi środkami, działaniami wpływ na rozwój regionu kutnowskiego. Na pewno niezbędne będzie no pokrycie, zachowanie tych usług informacyjnych, tego pierwszego kontaktu, rozwój usług doradczych, wsparcie jakieś, dofinansowanie tych usług doradczych dla przedsiębiorców, którzy chcą korzystać z takich usług. To jest potrzebne. To taka jest główna, no bo firma consultingowo-doradcza. A po wtóre no już usługi księgowe” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„skupiamy się na tym, co wydaje nam się, że jesteśmy w stanie zrobić, czyli pomoc we wpisanu wniosków przez firmę, doradztwie, usługach informacyjnych, no i organizacji szkoleń na życzenie” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

udostępnianie firmom pożyczek na preferencyjnych warunkach:

„te poręczenia, reporeczenia. A właściwie poręczenia bez reporeczeń. Poręczenia no i udzielanie pożyczek dalej” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„na pewno planujemy dalszy rozwój usług, które teraz świadczymy, na pewno rozwój, dalszy rozwój funduszu kapitałowego” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Podmioty widzą ponadto dużą szansę w zrzeszaniu firm w organizacje branżowe:

„jednak też zamierzamy wspierać przedsiębiorców poprzez chociażby klastry. Czy poprzez takie proste działania jak do tej pory realizowaliśmy też działania szkoleniowe czy działania dla osób, które chcą założyć własną firmę” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

oraz aktywizację współpracy przemysłu i środowisk uczelnianych:

„poza tym w tym nowym okresie programowania jest sporo projektów dedykowanych skutecznej współpracy, między nauką i biznesem. Tutaj też jest pole dla nas, także myślę, że ten okres programowania może być dla nas ciekawy, w kontekście budowania partnerstwa z różnymi instytucjami” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„pewnie będziemy chcieli, są takie programy zapowiadane i jest zapowiadane zwiększenie, tutaj jakby nacisku i wagi, jeśli chodzi o kooperację przedsiębiorstw z uczelniami, więc tutaj widzimy chyba dla siebie miejsce i szansę, żeby działać, jako powiedzmy koordynator tego typu działań i takie projekty no, badawczo-rozwojowe, czy przygotowujące do wdrożenia, które uczelnie, przede wszystkim Uniwersytet Łódzki, ale może też inne uczelnie z przedsiębiorstwami razem, by chcieli przygotowywać i wdrażać i żeby takie projekty, na przykład koordynować, rozliczać, pomagać w tej kooperacji i włączeniu współpracy przedsiębiorstw z uczelniami, więc wydaje nam się, z tych informacji, które mamy w tej chwili, że przynajmniej część nowej perspektywy finansowej będzie zwracała na to uwagę, więc chcielibyśmy tutaj, takie swoje miejsce większe znaleźć, niż było to do tej pory” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„czyli jednak współpraca dość intensywna jednostek otoczenia biznesu z Instytutami Naukowo-Badawczymi uczelni” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego].

XII. Bariery działalności instytucji otoczenia biznesu

Problemem pozostaje nierównomierne rozmieszczenie IOB w regionie. W niektórych powiatach i gminach dostęp do specjalistycznych usług biznesowych jest utrudniony lub wręcz niemożliwy. Ponadto dzięki analizie ofert zamieszczonych na stronach internetowych oraz dzięki informacjom uzyskanym z wywiadów, można wnioskować, że większość IOB koncentruje się na świadczeniu usług komercyjnych, dzięki którym osiągają wymierne korzyści. Wynika to również z faktu, że nadal głównym źródłem finansowania instytucji otoczenia biznesu są środki z działalności statutowej i komercyjnej, a brak jest wsparcia finansowego ze strony władz m.in. samorządowych. Zatem podmioty te często działają jak przedsiębiorstwa i koncentrują się przede wszystkim na uzyskiwaniu przychodów.

Uczestnicy wywiadów IDI określili kilka istotnych barier utrudniających działanie IOB. Za największą z nich uznali stan finansowy swoich podmiotów, niedofinansowanie jednostek:

„utrudnieniem jest na pewno... no jestem ekonomistą, żeby coś mogło funkcjonować muszą być środki. Więc gdybyśmy mogli spokojnie prawda zapewnić (...) mieszkańcom naszego miasta, regionu usługi informacyjne, doradcze, żebyśmy mogli być, żeby koszty świadczonych usług mogły być sfinansowane to nie byłoby problemu, nie byłoby gonitwy za zleceniami” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu];

„Więc no życzylibyśmy sobie aby tych możliwości dofinansowywania czy... oczywiście nic za darmo, ale możliwości realizacji różnych projektów, (...) dzięki którym no my będziemy mieć jakby bogatszą ofertę dla naszych członków i nie tylko” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Niektórzy z biorących udział w badaniu za problem uważają również złożoność prowadzonych przez siebie podmiotów:

„przede wszystkim bariera o charakterze finansowym i organizacyjnym, czyli sam skład udziałowców determinuje gradację podejmowania decyzji, która troszkę ten proces decyzyjny wydłuża” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Zauważono również potrzebę uproszczenia przepisów, zarówno tych dotyczących IOB:

„pewnie trzeba, by było wskazać, jakąś taką niestalość i niestabilność tych programów. One się stosunkowo często, z których uzyskujemy środki dotacyjne na prowadzenie, właśnie takiej, tej naszej podstawowej działalności szkoleniowej, doradczej, czy inwestycyjnej dla przedsiębiorstw. Programy się stosunkowo często zmieniają, praktycznie, co konkurs, to są inne warunki, co na pewno łatwe nie jest. No, powiedzmy, że nie jest też najłatwiejsze rozliczanie się z tego typu działalności z instytucjami, które takich dotacji udzielają, tu niestety też dosyć często zmieniają się uwarunkowania

i chyba nie zawsze jesteśmy na czas o nich informowani, żeby wszystkie te warunki, po prostu dobrze i na czas wypełnić” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu],

jak i tych dotyczących sektora MŚP:

„tak, przedsiębiorcy wielokrotnie podkreślają, że procedury aplikacyjne dotyczące Regionalnego Programu Operacyjnego są zbyt skomplikowane. Są zbyt skomplikowane, zbyt długotrwałe i to wszystko, po prostu nie ma wielokrotnie sensu. Rozmawiam z przedsiębiorcami, którzy takiej usługi wcale nie chcą, bo dla nich napisanie projektu, który liczy 200 stron no, to jest, po prostu nie tak. (...) Na posiedzeniu Rady Gospodarczej Województwa zasygnalizowaliśmy potrzebę stworzenia, tak zwanej szybkiej ścieżki aplikacyjnej dla projektów innowacyjnych. Dzisiejszy innowacyjny projekt za trzy miesiące innowacyjnym może nie być” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego];

„tak, żebyście w tym raporcie napisali, że dla biznesu najważniejsze są dwie rzeczy: czas i efektywność, w związku z czym projekty innowacyjne muszą być realizowane w sposób prosty i szybki. Ja się czasami śmieję, że dla mnie przedsiębiorca, który przychodzi po pieniądze unijne powinien składać dwie kartki, na jednej kartce ma napisać, co chce zrobić, jeśli potrzebuje dwóch, to tego nie przemyślał, a na drugiej kartce powinny być silne zabezpieczenia, gwarancje. (...) Przedsiębiorca dostaje milion złotych i niech się bawi z tym, niech on to robi. Jeśli to robi, przychodzi kontrola, sprawdza, zrobione, zamykamy temat. Nie jest zrobione, ściągamy pieniądze z zabezpieczenia, temat jest bardzo prosty, a powiem Pani, że przedsiębiorcy, którzy chcą coś zrobić aplikują o te środki unijne, to liczba oszustów i złodziei jest poniżej granic statystycznych. Cała reszta są to ludzie, którzy chcą rzeczywiście zrobić coś sensownego” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego];

„pewnie też dobrze by było, gdyby w tej działalności, czy w tym obszarze, w którym my się poruszamy, czyli przede wszystkim, takich biznesów innowacyjnych, czy wdrażających innowacje pewnie dobrze by było też, gdyby przedsiębiorstwa mogły korzystać z jakichś ulg w podatkach, czyli wdrożenie innowacji, tylko takiej, naprawdę prawdziwej innowacji mogłoby odciążyć firmę, w tym obszarze podatkowym, pewnie skłonność polskich przedsiębiorstw, również naszych regionalnych do wykorzystywania i wdrażania tych faktycznych innowacji, dających im przewagę konkurencyjną na jakiś czas byłaby znacznie większa, na pewno z korzyścią” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Respondenci zwracają uwagę na postawę lokalnych polityków i urzędników, stwierdzają iż najlepiej współpracuje im się z osobami wywodzącymi się z biznesu:

„jeżeli dany władarz pochodzi z biznesu albo czuje biznes, to mocno się brata. No tutaj mogę podać przykład właśnie Wielunia, Kutna, także Zduńskiej Woli. To jest to naprawdę duża współpraca” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego],

zwracają jednak uwagę zdarzające się nieporozumienia z urzędnikami:

„myślę, że tutaj urzędnicy z urzędów powinni być bardziej nastawieni na tą współpracę. Bo często jest tak, że my mamy już pewne gotowe rozwiązania, mamy pewne ścieżki wydeptane z firmami i zamiast tak naprawdę przyjść do nas tak i powiedzieć: słuchajcie mamy coś takiego tutaj może wspólnie, to często te urzędy próbują robić to same wszystko od początku, na siłę. To też tworzy też taki trochę bałagan tak, bo mamy jakieś

komórki Urzędu Miasta, które są niby dedykowane do współpracy z przedsiębiorcami, to samo mamy w Urzędzie Marszałkowskim. To znaczy wiele rzeczy nam się już udaje zmienić, bo na przykład tu Departament do Spraw Przedsiębiorczości od pewnego czasu bardzo tutaj ściśle z nami współpracuje. Ale tego jest jeszcze w dalszym ciągu za mało. Bo właściwie w momencie, kiedy są szykowane jakieś misje przyjazdowe czy wyjazdowe w Urzędzie Miasta to pierwsza informacja, pewne rzeczy powinny być z nami uzgadniane, bo my znamy te firmy, bo czasami profil jest niekoniecznie adekwatny do tego co my mamy w Łodzi tak. Więc to powinno być jakoś wspólnie tworzone, a nie tam w Urzędzie w oderwaniu. Dopiero jak ktoś przyjedzie, to nagle się okazuje, że my wcale nie mamy firm z tej branży, więc wcale niekoniecznie. Albo w ostatniej chwili jesteśmy o tym informowani, gdzie my też nie mamy czasu znaleźć firmy, bo firma dzisiaj żeby kogoś oddelegować na takie spotkanie też musi wiedzieć odpowiednio wcześniej a nie na przykład dzień wcześniej rano tak. Bo to jest wtedy za późno, bo ona też się musi do tego przygotować, musi wziąć jakieś materiały. No dzisiaj no tak wyglądają profesjonalnie przygotowane spotkania tak, więc mnie się wydaje, że tutaj trzeba troszeczkę pozmieniać i my powinniśmy być naprawdę w ścisłej współpracy i to nie my zabiegać o tą współpracę tylko tu właśnie ze strony danej komórki Urzędu Miasta czy Marszałkowskiego. To tu osoby powinny przychodzić powiedzieć słuchajcie no macie tyle firm, no może coś, może my znamy jeszcze takie firmy. Czyli jakby taka... Cały czas ścisła współpraca tak, a nie że to jest nasze to my się tu teraz zamkniemy, my sobie robimy a jak już się faktycznie wali i pali, mamy dwa dni, nie mamy dopiętych na przykład ilości firm to wtedy się dzwoni do izby. No to, to, to też nie tak działa, bo my wtedy wychodzimy też trochę niepoważnie, że ważna misja, ważne spotkanie a ja dzwonię do firmy na, na dzień przed tak. Bo no to trochę też niepoważnie wygląda z naszej strony i to firma też tak to dziwnie odbiera” [IDI Instytucje Otoczenia Biznesu].

Uczestnicy wywiadów IDI wskazują również pewne trudności w komunikacji pomiędzy środowiskami, stwierdzają że na przeszkodzie w działaniach IOB stoi również pewna hermetyczność środowisk biznesu:

„barier jest bardzo dużo. Największym problemem, to jest taka inercja światowa biznesu. Staramy się włączyć ten świat biznesu w naszą pracę i jest to bardzo trudne. Dlaczego? Biznes jest od tego, żeby zarabiać pieniądze. Biznes jest, nie chce się bawić w cudzysłowie w tworzenie, jakiś dokumentów strategicznych, albo będzie miał pożytek, albo nie i to jest ten główny problem, taka bariera komunikacyjna, bardzo trudno nam przekonać przedsiębiorców do współpracy. Jak nam się to uda to, to już funkcjonuje, ale wysiłek jest ogromny” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego],

jak i środowisk naukowych:

„druga sprawa, to jest świat nauki, czyli ten styl, powiedzmy szukamy innowacji. Świat nauki jest strasznie hermetyczny. Ustawa o szkolnictwie wyższym absolutnie nie premiuje czegoś, co nazywają komercjalizacją wiedzy. Naukowcy muszą robić punkty, muszą robić dyplomy, muszą robić rzeczy, natomiast nie mają czasu i im się nie chce komercjalizowanie i z tym środowiskiem, też bardzo trudno się rozmawia” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. Łódzkiego].

XIII. Instytucje otoczenia biznesu najlepiej przygotowane do przystąpienia do sieci instytucji otoczenia biznesu (System IOB)

Autorzy Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego „LORIS 2030” słusznie zauważają, że *„jednym z najczęściej pojawiających się zarzutów w stosunku do możliwości prowadzenia działalności innowacyjnej w regionie było rozproszenie informacji na temat możliwości finansowania innowacji, jak również brak wystarczającej wiedzy w tym zakresie przez urzędników administracji samorządowej”*¹¹. Rozwiązaniem tego problemu ma być stworzenie Systemu instytucji otoczenia biznesu (System IOB), który składać się będzie z 22 podmiotów rozlokowanych na terenie województwa łódzkiego (po jednym w każdym powiecie, z wyłączeniem miast na prawach powiatu – wyjątek stanowi gmina Łódź, będąca miastem na prawach powiatu), wybranych w drodze projektu systemowego, w pierwszym etapie wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego „LORIS 2030”. Co więcej, *„w ramach projektu systemowego zakłada się również wybór podmiotu sprawującego kontrolę nad całym System IOB (mogącego pełnić również funkcję jednej z 22 jednostek IOB), i który będzie odpowiedzialny za przygotowanie okresowego sprawozdania z funkcjonowania Systemu dla Departamentu ds. Przedsiębiorczości”*¹².

Według planu zawartego w analizowanym dokumencie, *„podmiotami należącymi do Systemu instytucji otoczenia biznesu będą już funkcjonujące instytucje wspierające działalność biznesową, np. Regionalne Izby Handlowe, Agencje Rozwoju Regionalnego, odpowiednie wydziały jednostek samorządów terytorialnych, inkubatory przedsiębiorczości, itp. Do celów realizacji zadań przewidzianych w ramach systemu wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji, w ramach powiatowej jednostki należącej do Systemu IOB zostanie oddelegowanych nie mniej niż dwóch pracowników. Dzięki temu w przypadku zwolnień lub urlopów zostanie zachowana ciągłość świadczonych usług. Zakłada się, iż jednostka będzie pełniła rolę punktu pierwszego kontaktu udzielając interesantom wyczerpujących informacji oraz kierowała do właściwych podmiotów specjalistycznych tj. np. centra transferu technologii, fundusze pożyczkowe itp.”*¹³.

¹¹ RSI LORIS 2030, s. 156.

¹² Tamże.

¹³ RSI LORIS 2030, s. 157.

Warto w tym miejscu wskazać także kluczowe zadania instytucji należących do Systemu Instytucji Otoczenia Biznesu, do których autorzy Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego „LORIS 2030” zaliczyli:

- a) obsługę przedsiębiorców i innych grup interesariuszy należących do wszystkich branż funkcjonujących w regionie, w tym udzielanie kompleksowej informacji na temat:
 - możliwych źródeł finansowania przedsiębiorczości i działalności innowacyjnej,
 - funkcjonowania poszczególnych źródeł finansowania działalności innowacyjnej,
 - funkcjonujących na terenie regionu instytucji otoczenia biznesu, jednostek B+R i innych podmiotów, mogących w pełni zaadresować problemy zgłaszane przez interesantów;
- b) prowadzenie szkoleń oraz doradztwa dla przedsiębiorstw w ramach poszczególnych powiatów w zakresie możliwości przygotowania i realizacji projektów innowacyjnych;
- c) gromadzenie wiedzy o przedsiębiorstwach funkcjonujących w poszczególnych powiatach, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, przygotowywanie informacji o ofercie współpracy możliwej między sektorem nauki i biznesu, w tym uzupełnianie zasobów Łódzkiej Platformy Transferu Wiedzy;
- d) udzielanie pomocy w nawiązywaniu współpracy z podmiotami zajmującymi się specjalistycznym wsparciem i doradztwem, tj.: Centra Transferu Technologii, parki naukowo-technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, itp.;
- e) aktywizacja przedsiębiorstw funkcjonujących w ramach powiatu, w zakresie tworzenia sieci współpracy wskazywanie korzyści płynących z innowacji, możliwych źródłach i sposobach finansowania projektów innowacyjnych;
- f) tworzenie platform wymiany doświadczeń na poziomie obszarów funkcjonalnych¹⁴.

Dodać także należy, iż „w związku z zakresem informacji, które będą musiały posiadać osoby odpowiedzialne za prowadzenie jednostki powiatowej Systemu IOB, niezbędna będzie organizacja cyklicznych szkoleń umożliwiająca przekazanie wiedzy nt. zmian zachodzących w regulacjach prawnych oraz w systemie finansowania innowacji przez Urząd Marszałkowski w Łodzi lub wybrane podmioty działające w Regionalnym Systemie Innowacji”¹⁵.

¹⁴ Tamże, s. 157-158.

¹⁵ Tamże.

Poza wspomnianymi działającymi obecnie w tworzonego Systemie IOB instytucjami, respondenci zwracają uwagę na działalność i doświadczenie lokalnych izb branżowych i izb handlowo-gospodarczych ulokowanych w mniejszych miastach województwa:

„to są może nie agencje rozwoju tylko bardziej izby takie handlowo-gospodarcze (...). Skierniewicka, łowicka, więc w każdym większym takim mieście można powiedzieć, że coś tam się dzieje. (...) Znaczący w Wieluniu jest otworzony przy burmistrzu taka rada gospodarcza. Ale ona naprawdę się tam konsekwentnie spotyka i też są duże firmy” [IDI Organizacje Wspierające Rozwój Regionalny woj. łódzkiego].

XIV. Podsumowanie

Na obszarze województwa łódzkiego działają 33 Instytucje Otoczenia Biznesu (w tym 3, które pełnią funkcję oddziału zamiejscowego lub punktu konsultacyjnego wskazanej IOB).

Respondenci charakteryzują IOB województwa łódzkiego jako instytucje oferujące szerokie spektrum usług. Uważają, że w stosunku do wielkości województwa jest spore zagęszczenie instytucji nakierowanych na wsparcie biznesu. Wysoko oceniane są prowadzone przez nich działania i pomoc oferowana przedsiębiorstwom. Za główny problem uważają słaby nadzór, brak spójności i koordynacji działań.

Podsumowując zakres usług oferowanych przez IOB, można stwierdzić, iż odpowiadają one na potrzeby biznesu. Przedsiębiorcy pozytywnie oceniają ilość i rodzaj pomocy oferowanej przez podmioty wspierające biznes. Do oferowanych działań zaliczają się głównie możliwość udzielenia wsparcia finansowego, działalność doradcza, badawcza i szkoleniowa.

Uczestnicy IDI stwierdzają, że kompleksową pomoc przedsiębiorcy mogą osiągnąć poprzez korzystanie z usług kilku instytucji otoczenia biznesu jednocześnie. Według osób biorących udział w badaniu pojedyncza instytucja nie jest w stanie zapewnić kompleksowej opieki dla przedsiębiorcy. Rodzaj świadczonych usług często ma charakter specjalistycznego doradztwa w określonym zakresie, konkretne wsparcie w jednej lub kilku określonych dziedzinach o charakterze eksperckim.

IOB w województwie łódzkim stosują innowacyjne formy wspierania przedsiębiorczości i przedsiębiorstw. Wykorzystywane w tym celu są głównie narzędzia multimedialne i internetowe. Techniki te w głównej mierze koncentrują się na przekazywaniu informacji, ułatwiają kontakt przedsiębiorców z biznesem. Za innowacyjne respondenci uznali również działalność naukowo – badawczą prowadzoną przez podmioty wspierające biznes, działania prowadzące do rozwoju nowych technologii.

Największe problemy potencjału IOB dotyczyły kwestii finansowej. Badani zwracali uwagę na niedofinansowanie instytucji, co ograniczało ilość oferowanej pomocy, możliwości rozwoju podmiotów oraz ograniczało kadry. Potencjał ludzki i materialny zostały ocenione pozytywnie. Instytucje wspierające biznes miały grono wykwalifikowanych pracowników dysponujących wystarczającą ilością nowoczesnego sprzętu elektronicznego.

Respondenci wysoko ocenili jakość usług oferowanych przez instytucje otoczenia biznesu. Działania prowadzone przez podmioty wspierające biznes pozytywnie wpływają na rozwój przedsiębiorstw, usługi oferowane przez te podmioty łączą w sobie funkcje wielu instytucji publicznych. O zadowoleniu przedsiębiorców świadczy również duże zainteresowanie oferowaną pomocą i frekwencja uzyskiwana na spotkaniach biznesowych.

Ponadto IOB są otwarte na współpracę z różnymi podmiotami niezależnie od ich położenia geograficznego. Instytucje nie ograniczają się do działania tylko na terenie swojego powiatu, działają również na terenie ościennych powiatów, dzięki czemu pomoc przez nie oferowana dociera również do sąsiednich województw. Za ważny aspekt badani uznali również kreowaną przez instytucje wspierające rozwój gospodarczy, współpracę międzynarodową obejmującą współpracę pomiędzy przedsiębiorcami, inwestorami i wymianę handlową.

Środki finansowe instytucje otoczenia biznesu pozyskują ze składek członkowskich, dobrowolnych składek i wsparcia udziałowców. W związku trudną sytuacją finansową IOB zmuszone są prowadzić różne formy działalności komercyjnej. Warto jednak zauważyć, że oferowane są konkurencyjne stawki za świadczone usługi, a wszystkie wypracowane zyski przeznaczane są na cele statutowe, IOB są organizacjami non – profit gdzie wszystkie zyski przeznaczone są na rozwój prowadzonej działalności.

IOB obecnie nie mają praktycznie żadnego wsparcia ze źródeł zewnętrznych. Wsparcie oferowane przez samorząd i instytucje centralne jest niewielkie, ogranicza się jedynie do środków uzyskanych w projektach i konkursach dotyczących ochrony środowiska. Instytucje wspierające biznes widzą dużą szansę w wykorzystaniu środków unijnych, w miarę możliwości bardzo chętnie z nich korzystali, obecnie jednak brak jest środków europejskich, wszyscy oczekują na fundusze unijne w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Instytucje otoczenia biznesu chcą aby ich rola względem rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innowacyjności w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020 była znacząca. Instytucje wspierające rozwój gospodarczy regionu widzą dla siebie głównie role nadzorczą, kontrolną i koordynującą. IOB chciałyby się skoncentrować na działalności statutowej, szkoleniach, doradztwie i pomocy finansowej. Ponadto wszystkie instytucje planują rozwój innowacji, wspierania ośrodków akademickich, naukowych, pozyskiwanie inwestorów i ułatwianie nawiązywania kontaktów z biznesem.

Ponadto respondenci wskazali kilka barier zagrażających rozwojowi instytucji otoczenia biznesu. Najistotniejsze okazały się jak zawsze kwestie finansowe, braki środków skutecznie hamują rozwój instytucji. Ponadto zwrócono uwagę na postawę urzędników, ich niedostateczne zaangażowanie. Według badanych kwestią wymagającą ujednolicenia i uproszczenia są również zbyt skomplikowane przepisy i kwestie formalne.

Badani wskazują niewiele instytucji spoza swojego kręgu, które są dobrze przygotowane do wejścia do sieci instytucji otoczenia biznesu. Za dostateczny uważają jedynie poziom osiągnięty przez lokalne izby handlowo-gospodarcze.

XV. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Wykaz Instytucji Otoczenia Biznesu w województwie łódzkim (stan na 20 czerwca 2014).. 16

Tabela 2. Wykaz Instytucji Otoczenia Biznesu w województwie łódzkim znajdujących się w rejestrze KSU 33

Wykres 1. Cechy charakteryzujące IOB w województwie łódzkim w opinii przedsiębiorców 20

Wykres 2. Stopień zadowolenia z udzielonego wsparcia przez IOB badanym przedsiębiorstwom w województwie łódzkim 23

Wykres 3. Pozytywne aspekty wsparcia udzielonego przedsiębiorstwom przez IOB w ocenie zadowolonych respondentów 23

Wykres 4. Pozytywne aspekty współpracy przedsiębiorstw z IOB w ocenie częściowo zadowolonych respondentów 24

Wykres 5. Negatywne aspekty współpracy przedsiębiorstw z IOB w ocenie częściowo zadowolonych respondentów 24

Wykres 6. Stopień udzielonego wsparcia przez IOB w zakresie świadczonych usług dla badanych przedsiębiorstw w województwie łódzkim 25

Wykres 7. Stopień udzielonego wsparcia przez IOB w zakresie świadczonych usług dla badanych przedsiębiorstw w województwie łódzkim 35

XVI. Narzędzia badawcze

Kwestionariusz CATI

Dzień dobry nazywam się i jestem pracownikiem firmy ASM Centrum Badań i Analiz Rynku z siedzibą w Kutnie. Nasza firma ma przyjemność realizować na zlecenie Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego badanie pt. „Atrakcyjność instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie łódzkim”. Badanie jest jednym z elementów monitorowania i skutecznego wdrażania „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”, zaś uzyskane w jego trakcie wyniki powinny przyczynić do efektywniejszego wydatkowania środków publicznych kierowanych do Instytucji Otoczenia Biznesu.

Chciałbym/chciałabym poprosić Pana/ią o wyrażenie swojej opinii na powyższy temat. Zapraszając Pana/ią do udziału w badaniu zapewniamy poufność wszystkich odpowiedzi. Z jednej strony zobowiązuje nas do tego ustawa o ochronie danych osobowych, a z drugiej strony standardy i zasady etyki ankierskiej.

Rozmowa potrwa około 15 minut. Pana/i wypowiedzi są całkowicie poufne i będą prezentowane jedynie w zbiorczych zestawieniach statystycznych, bez możliwości połączenia ich z konkretną osobą.

METRYCZKA

M1. Wielkość przedsiębiorstwa?

- a) mikro (do 9 pracowników)
- b) małe (10-49 pracowników)
- c) średnie (50-249 pracowników)
- d) duże (powyżej 250 pracowników)

M2. Wiodąca sekcja działalności wg PKD 2007 (lista rozwijana):

- a) Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- b) Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
- c) Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
- d) Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- e) Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- f) Sekcja F – Budownictwo
- g) Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- h) Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
- i) Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- j) Sekcja J – Informacja i komunikacja
- k) Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- l) Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- m) Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

- n) Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- o) Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- p) Sekcja P – Edukacja
- q) Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- r) Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- s) Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
- t) Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
- u) Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

WYWIAD WŁAŚCIWY

P1. Z jakich form wsparcia instytucji otoczenia biznesu korzystało/a Pana/i przedsiębiorstwo?

- a) Szkolenia
- b) Doradztwo
- c) informacja i promocja
- d) wsparcie finansowe
- e) organizacja targów i misji
- f) organizacja wizyt lokalizacyjnych
- g) opieka poinwestycyjna
- h) inna, jaka?

P2. W jakim zakresie instytucja, która udzielała wsparcia Pana/Pani przedsiębiorstwu odpowiada w zakresie świadczonych przez siebie usług na potrzeby Pana/Pani przedsiębiorstwa?

- a) jej działania są całkowicie niedostosowane do potrzeb mojego przedsiębiorstwa – **przejdźcie do pytania P3**
- b) jej działania są częściowo dostosowane i odpowiadają na potrzeby mojego przedsiębiorstwa – **przejdźcie do pytania P3**
- c) jej działania są w pełni dostosowane i odpowiadają na potrzeby mojego przedsiębiorstwa – **przejdźcie do pytania P4**

P3. Jakiego rodzaju usług/działań brakuje w ofercie tej instytucji?

.....

P4. Czy Pani/a zdaniem kadra instytucji, która udzielała wsparcia Pana/Pani przedsiębiorstwu jest przygotowana do prowadzenia działań wspierających Pani/a przedsiębiorstwo/instytucję?

- a) Tak, w pełni
- b) Tak, częściowo
- c) Nie, nie jest przygotowana
- d) Trudno powiedzieć

P5. Czy Pani/a zdaniem Instytucja, która udzielała wsparcia Pana/Pani przedsiębiorstwu zatrudnia wystarczającą liczbę personelu do skutecznego prowadzenia działań wspierających biznes?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Trudno powiedzieć

P6. Czy Pani/a zdaniem pod względem posiadanego wyposażenia (sprzętu) Instytucja, która udzielała wsparcia Pana/Pani przedsiębiorstwu była przygotowana do prowadzenia działań wspierających biznes?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Trudno powiedzieć

P7. Jak w skali od 1 do 5 oceniłby/aby Pan/i jakość działań instytucji, która udzielała wsparcia Pana/Pani przedsiębiorstwu?

.....

P8. Jakie czynniki mogłyby Pani/a zdaniem zwiększyć konkurencyjność województwa łódzkiego jako miejsca funkcjonowania biznesu?

.....

P9. Jakie, Pani/a zdaniem cechy charakteryzują instytucje otoczenia biznesu (IOB) w województwie łódzkim? Proszę odpowiedzieć tak lub nie przy każdej z wymienionych za chwilę cech:

- a) Gęsta sieć instytucji w porównaniu z innymi województwami
- b) Aktywnie wspierają przedsiębiorstwa w województwie łódzkim
- c) Działają w sposób skoordynowany
- d) Skutecznie działają w zakresie wspierania przedsiębiorstw w województwie łódzkim
- e) Są w wystarczającym zakresie dofinansowane
- f) Stosują innowacyjne formy wspierania rozwoju przedsiębiorczości i przedsiębiorstw województwa
- g) Świadczone przez nie usługi odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw

Kwestionariusz IDI dla organizacji zajmujących się wsparciem rozwoju gospodarczego w województwie łódzkim

Aranżacja wywiadu

Dzień dobry nazywam się i jestem pracownikiem firmy ASM Centrum Badań i Analiz Rynku z siedzibą w Kutnie. Nasza firma ma przyjemność realizować na zlecenie Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego badanie pt. „Atrakcyjność instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie łódzkim”. Badanie jest jednym z elementów monitorowania i skutecznego wdrażania „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”, zaś uzyskane w jego trakcie wyniki powinny przyczynić do efektywniejszego wydatkowania środków publicznych kierowanych do Instytucji Otoczenia Biznesu.

Chciałbym/chciałabym poprosić Pana/ią o wyrażenie swojej opinii na powyższy temat. Zapraszając Pana/ią do udziału w badaniu zapewniamy poufność wszystkich odpowiedzi. Z jednej strony zobowiązuje nas do tego ustawa o ochronie danych osobowych, a z drugiej strony standardy i zasady etyki ankierskiej.

Ponieważ w prowadzonej rozmowie przekaże Pan/i wiele cennych informacji, dlatego chciałbym/ chciałabym nagrywać naszą rozmowę na dyktafon. Pozwoli to na wierniejsze odtworzenie przebiegu przeprowadzonej rozmowy [badacz włącza dyktafon].

Wywiad właściwy

1. Na początek proszę opowiedzieć w kilku zdaniach o instytucji, którą Pan/i reprezentuje oraz o funkcji, którą Pan/i w niej pełni.

2. Jak opisałby/aby Pan/i cały sektor instytucji otoczenia biznesu w województwie łódzkim? Jakie cechy charakteryzują te instytucje?

- Jak ten sektor w województwie łódzkim wygląda w porównaniu z innymi województwami? Proszę uzasadnić.

3. Czy Pani/a zdaniem, IOB aktywnie wspierają przedsiębiorstwa w województwie łódzkim? Proszę uzasadnić.

- Jakie formy działań są najczęściej stosowane? Które z nich są najbardziej skuteczne? Proszę uzasadnić.

4. Czy IOB w województwie łódzkim działają w sposób skoordynowany? Proszę rozwinąć.

5. Czy IOB w województwie łódzkim skutecznie działają w zakresie wspierania przedsiębiorstw? Dlaczego?

6. Czy IOB w województwie łódzkim stosują innowacyjne formy wspierania rozwoju przedsiębiorczości i przedsiębiorstw województwa? Proszę uzasadnić.

7. Jaki jest w przeważającej mierze zasięg działania instytucji otoczenia biznesu w województwie łódzkim?

8. Czy świadczone przez IOB w województwie łódzkim usługi odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw?

- W jakim zakresie instytucje otoczenia biznesu odpowiadają na potrzeby przedsiębiorstw?
- czy wsparcie dla przedsiębiorstw, w tym wsparcie dla przedsiębiorstw społecznych oferowane przez instytucje otoczenia biznesu z województwa łódzkiego jest kompleksowe? W czym przejawia się ta kompleksowość? Proszę uzasadnić.

9. Czy Pani/a zdaniem kadra IOB w województwie łódzkim jest przygotowana do prowadzenia działań wspierających biznes? Dlaczego?

- Czy Pani/a zdaniem, IOB w województwie zatrudniają wystarczającą liczbę personelu do skutecznego prowadzenia działań wspierających biznes?

- Czy Pani/a zdanie pod względem posiadanego wyposażenia (sprzętu) IOB w województwie łódzkim są przygotowane do prowadzenia działań wspierających biznes? Proszę uzasadnić.

10. Czy Pani/a zdaniem, IOB w województwie łódzkim są wystarczająco dofinansowane aby móc skutecznie prowadzić działania wspierające biznes? Dlaczego?

- Jaki jest stopień uzależnienia IOB od finansowania ze źródeł zewnętrznych?
- Jakie są źródła finansowania instytucji otoczenia biznesu? Jakże jeszcze?
- Czy Pani/a zdaniem źródła finansowania instytucji otoczenia biznesu dostarczają wystarczającą ilość środków na prowadzenie przez nie działalności?

11. Na jakie bariery i utrudnienia w działalności napotykają Pani/a zdaniem IOB w województwie łódzkim?

12. Czy IOB w województwie łódzkim będą Pani/a zdaniem pełniły dużą rolę dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej?

- Jeśli tak, to na czym ta rola będzie polegać?

13. Proszę o wskazanie najlepszych praktyk – przykładów IOB w województwie łódzkim, które są najlepiej przygotowane do przystąpienia do sieci instytucji otoczenia biznesu? Proszę o uzasadnienie Pana/Pani wyborów.

Kwestionariusz IDI dla IOB w województwie łódzkim

Aranżacja wywiadu

Dzień dobry nazywam się i jestem pracownikiem firmy ASM Centrum Badań i Analiz Rynku z siedzibą w Kutnie. Nasza firma ma przyjemność realizować na zlecenie Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego badanie pt. „Atrakcyjność instytucji otoczenia biznesu dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie łódzkim”. Badanie jest jednym z elementów monitorowania i skutecznego wdrażania „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020”, zaś uzyskane w jego trakcie wyniki powinny przyczynić do efektywniejszego wydatkowania środków publicznych kierowanych do Instytucji Otoczenia Biznesu.

Chciałbym/chciałabym poprosić Pana/ią o wyrażenie swojej opinii na powyższy temat. Zapraszając Pana/ią do udziału w badaniu zapewniamy poufność wszystkich odpowiedzi. Z jednej strony zobowiązuje nas do tego ustawa o ochronie danych osobowych, a z drugiej strony standardy i zasady etyki ankierskiej.

Ponieważ w prowadzonej rozmowie przekaze Pan/i wiele cennych informacji, dlatego chciałbym/ chciałabym nagrywać naszą rozmowę na dyktafon. Pozwoli to na wierniejsze odtworzenie przebiegu przeprowadzonej rozmowy [badacz włącza dyktafon].

Wywiad właściwy

1. Na początek proszę opowiedzieć w kilku zdaniach o instytucji, którą Pan/i reprezentuje oraz o funkcji, którą Pan/i w niej pełni.

Moderator: Prośba do respondenta o listę przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia danej instytucji.

2. Jakie usługi dla przedsiębiorstw najczęściej świadczy Pana/Pani instytucja? (Moderator: Prośba o udostępnienie respondentowi karty ze wskazanymi formami wsparcia).

- czy wsparcie dla przedsiębiorstw ma charakter kompleksowy czy skupia się na konkretnych rodzajach wsparcia?
- czy w ramach oferowanych usług stosowane są innowacyjne formy wspierania rozwoju przedsiębiorczości i przedsiębiorstw?
- czy przedsiębiorstwa oczekują od Pana/Pani instytucji takiego wsparcia, jakiego nie oferujecie? Jakie są potrzeby przedsiębiorstw w tym zakresie?

3. Jaki jest zasięg oddziaływania Pan/Pani instytucji? Czy ma on charakter lokalny czy regionalny?

- z jakiego obszaru wywodzą się przedsiębiorstwa, którym Pana/Pani instytucja udziela wsparcia?

4. Czy Pana/Pani instytucja jest wystarczająco dofinansowana, aby móc skutecznie prowadzić działania wspierające biznes? Dlaczego?

- Jakie są źródła finansowania Pana/Pani instytucji?
- Jaki jest stopień uzależnienia instytucji od finansowania ze źródeł zewnętrznych?

5. Na jakie bariery i utrudnienia w działalności napotykają Pana/Pani instytucja?

6. Jaką rolę dla swojej instytucji przewiduje Pan/Pani w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej?

- Jeśli tak, to na czym ta rola będzie polegać?